

List izhaja vsaki dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L. 8.—, 3 mesece L. 22.—, pol leta L. 40.—, leto L. 75.—, v inozemstvo mesečno L. 6.50 več.— Posamezni št. — Oglasnina za 1 mm prostora v širini 1 kolone (58 mm) — Oglase v obliki oglasov L. 1.—, za smrtne, zahvale, poslane, 20. — Oglase denarnih zavodov L. 2.—, za L. 2.—

Zenitovanski obitaji v tržaški okolici

Zadnjič sem opisal okolice in bala, kot sta bila v navadi pred 60-70 leti, danes pa spregovorimo nekoliko besed o poroki. Na dan poroke je bila nevestina največja skrb, da je zgodaj vstala in pripravila svojo «toiletto». Svoj živi dan ni smelo biti nobeno dekle lepše oblečeno kot na dan poroke. Pri oblačenju je nevesti navadno pomagalo več žen. In nikdar se ni priprosta ženska toliko ogledovala v ogledalu kot na dan poroke. Svatje, ki jih je ženin povabil, so se zbirali pred njegovo hišo in potrpežljivo čakali, kdaj se bo kralj dneva oblekel. Da jim ni bilo preveč dolg čas, so srkali dobro, pristno domoko kapljico. Ko so končali oni s pijačo, ženin z oblačenjem, so se odpravili na nevestino hišo. Ob tej priliki so jim pravili ljudje, da grede po «novico». Na nevestinem domu so jih čakali že od neveste povabljeni svatje in navadno tudi godba. Navada pa je bila taka, da so svatje, ko so se približali nevestini hiši, našli hišna vrata zaprta. Zahtevali so novico, domači pa so trdili skozi zaprta vrata, da novice ne dajo in da njih sploh ne poznajo. Ženin pa je želel po vsej sili novico. Ko so se vrata odprla, so mu domači ponudili nevestino sorodnico. Te pa ženin ni maral. Pripeljali so mu nevestino sestro, tudi te ni maral. Zatrjeval pa je, da po nevesti diši. Končno so mu vendar pripeljali pravo. Nato so odprli vrata na stajanj in ženin in nevesta sta stopila na dvorišče. V tistem hipu je tudi godba zavrnila. Svatje pa so dvignili glasne: «Živela nevesta in ženin!» Nakar so se pozdravili. Ob tej priliki pa je pričela mlada deklica — navadno nevestina sestra — deliti med povabljenimi svate rutice. (Če nevesta ni imela sestre, je to opravljala sestrična, če ne pa katersabodi boseda.) Rutice je nosila deklica v novi, majhni pletenici. V njej je bilo toliko rutic, kolikor je bilo svatov na svatovščini povabljenih. Na vsako rutico pa je bila pripeta suha cvetlica (navadno nagelj). Za vsako rutico, ki jo je deklica podarila svatu, ji je ta daroval desetico. Pa tudi več, če je bil bogatejši. Suhe cvetlice, ki so bile pripete na ruticah, so si svatje navadno pripenjali k obleki. Pri podeljevanju rutice je deklica govorila: «Hvaljen bodi Jezus Kristus (ali dober dan), pošten prijatelj!» itd. Po takih in podobnih ogovorih se je pričel zajutrek. Med zajutrkom je neprestano svirala godba. Po zajutрку pa so se svatje z nevesto in ženinom odpravili k poroki. Med potjo: godba, ukanje in vzkliki. Ženske so nosile vedno narodno nošo. Takrat (pravi Obalovič) se je človeku kar milo storilo pri srcu. Med potjo so svatje metali radovednim gledalcem slaščice, konfete itd. Včasih pa so se tudi pošalili. Namešali so poredno med konfete pečene koruze in jo metali okrog. Med svati je bil najbolj uvaževanja vredna oseba ženinov brat, ki so ga ta dan nazivali «učina» ali «učina». (Če ženin ni imel brata, je vzel za «učina» kakšnega svojega sorodnika ali prijatelja.) Uvaževnost «učine» je poznala tudi nevesta, kajti podelila mu je navadno kak dar: lepo ovratnico, zlato zaponko ali kaj drugega podobnega. Zanimivo je bilo tudi to, da je nosil «učin» od hiše pa do cerkve v rokav velika majolika, ki je bila napolnjena s pristnim domačim vinom. Iz te majolike je dal jati piti, komur se mu je zljubilo. Majolika, ki je bila navadno opletena s cveticami, je morala biti vedno polna; ako je med potjo zmanjkalo vina iz nje, so jo v bližnji krčmi napolnili. Ko so prišli svatje pred cerkev, jim je godba še enkrat zaigrala, nato se je spreved podal v cerkev k poroki, godba pa v krčmo pit. Nekdaj je bila stara navada, da sta se morala ženin in nevesta ravno opoldne poročiti. Ko je bila svatba gotova, so se svatje navadno odpravili na ples. Plesa pa se je udeležil lahko vsakdo drug, le da je moral k temu plačati majhno vstopnino 20 do 30 krajcarjev. Za na ples so se svatje in novoporočenca bolj priprosto oblekli. Pr-

vi ples so plesali le svatje. In prvi je plesal z nevesto «učina». Šele potem je smela plesati nevesta s ženinom. Ples s eže včasih zavlekel pozno v noč. Vendar pa so se navadno pod noč svatje vrnili na ženinov dom, kjer se je začela šele prava večerja. Kot prej na nevestinem domu, tako so tudi tukaj našli svatje zaprta vrata. Domači ljudje so trdili, da novice ne marajo. Šele po ženinovem močnem prigovarjanju, so odprli hišo. Zopet je bil «učin», ki je prvi predstavil nevesto ženinu in materi. Rekel ji je: «Mati, tukaj sem vam pripeljal kravico. Do 12 bokalov mleka bo imela na dan.» In še marsikatera druga podobna šala je priletela na račun neveste in ženina. Pa so se posedli okrog mize. Bogato je bila opremljena. Vsaka mati se je hotela pobahati s svojo kuhinjo. Zato si je navadno za ta dan najela posebno žensko v vasi, ki ji je pomagala pri kuhi in pri omizju. Z belim čistim predpasnikom se je vrtela kuharica okrog ognjišča. Vsako toliko časa pa je tudi ona cuknila požirek iz zanjo nalašč prihranjenega poličke sladke domače pijače. Na mizi so se vrstila jedila, potice, štruklji. Po pojedini pa je prišlo na vrsto vino in napitnice ženinu in nevesti. «Kolikor kapljic — toliko let...» itd. Podobne svatovščine so se vršile v velikem stilu. Včasih je bilo povabljenih 70 do 80 ljudi. Za take svatovščine so si hišni očetje včasih izposodili do 800 goldinarjev, kar je nekoč pomembno že ogromno vsoto. Potem ni čuda, da je marsikateremu gospodarju šlo radi podobne potrate vse premoženje po vodi. Nevestino mater so nazivali na dan poroke «veliko mater», o četa pa velikega očeta. Izmed vseh so pa na svatovščini najbolj častili novico ali nevesto. Peli so ji:

«Dajte, dajte vbojajme
naši novici, kar ji gre.
Naši novici židan trak,
stari babi štrik za vrat.»

Zvečer so se navadno svatje osemili. Predvsem pa se je osemila kuharica, ki je zato tudi pobirala prispevke zase. Sploh pa je kuharica na svatovščini dobila veliko napitnine. Ko so pospravili že vse jedi, ki so bile na programu, je prinesla kuharica na mizo torto, v kateri je bila zabodena majhna zastavica. Za to torto se je nato pričela stava. Dobil jo je tisti, ki je največ dal. Navadno so darovali svatje od 1 do 10 goldinarjev. Šele nazadnje se je zvedelo, kdo je največ dal, in tisti je dobil torto ter si pripel dobljeno zastavico na prsi. Svatje pa so mu napivali. Gostili so se navadno do jutra. Zjutraj so potem pozajtrkovali in se odpeljali v Trst. Zvečer pa so se zopet celo noč gostili. Tretji dan pa sta se gostila le ženin in nevesta ter njihovi starši. Istotako prvo nedeljo po poroki.

Ob takih zenitovanskih prilikah je bilo posebno ukoreninjeno takozvano šeškanje. Šeškali so navadno mladeniči. Hodili so okrog svatov in kuharic, ki so jim dajali jesti in piti. Nazadnje so pojedli vse, kar je svatom ostalo.

V tistih časih so okrog Trsta nekateri moški še nosili kite. Taki so bili v vasi najbolj spoštovani.

D. B.

Prihodnje zasedanje ministrskega sveta

se bo pričelo 15. decembra
RIM, 5. Pričetek prihodnjega zasedanja ministrskega sveta je določen na dan 15. decembra ob 10. uri. Seje se bodo, kot običajno vršile v palači Viminale.

Nov poslanik v Rimu

RIM, 5. Danes zjutraj je izročil novi litovski poslanik pri Kvirinalu Pierre Selya kralju svoja poverljiva pisma.

Seja jugoslovenskega ministrskega sveta

BEOGRAD, 5. Nocoj se je vršila seja ministrskega odbora za izdelavo zakonskega načrta o občinah. Odbor je razpravljaval o vseh členih zakonskega predloga. Jutri bo pričel proučevati osnutek zakona o centralni upravi.

Gozdni zakon

Skupina poslancev predlaga njegovo revizijo

RIM, 5. Skupina poslancev in strokovnjakov je pričela akcijo za revizijo gozdnega zakona, v katerega bi naj bile vključene tudi določbe glede gozdne milice. Dotična skupina opira svojo akcijo na sledeče okoliščnosti:

1. Italija nima do sedaj še nobenega organičnega in dovršenega gozdnega zakona, sedanjí gozdni zakon je namreč zelo pomanjkljiv in ga je treba temeljito predelati in prenoviti. 2. Upravna organizacija, ki ji je poverjeno izvajanje zakona, ne odgovarja svoji nalogi. Sedanjí gozdni zakon ne predvideva gozdne milice in sprito tega je v tem pogledu več kategorij tehnikov in netehnikov, milčnikov in nemilčnikov, kar povzroča velike zmede. Zato je potrebno uvesti v upravno organizacijo večjo enostavnost in enotnost. 3. Sedanjí gozdni zakon zasleduje predvsem idrografične svrhe in se le malo ozira na vprašanje čuvanja gozdnega bogastva in pogozdovanja. V tem pogledu je sestavil poslanec on. Lunelli predlog, ki bo predložil poslanski zbornici. Inž. Bellincioni pa je spisal razpravo, v kateri dokazuje, da je čuvanje gozdov v nasprotju z interesi zasebnikov. Vprico tega je v svoji razpravi predlagal razlastitev onih gozdov, ki služijo v varstvo pred poplavamami, in ki bi bili potrebni zopetnega pogozdovanja, za razlastitev takih gozdov, ki bi bili potrebni 7 milijard lir, njihovo pogozdovanje bi zahtevalo skozi 50 let po 100 milijonov lir. Inž. Bellincioni je dodal k svoji razpravi še finančni načrt, ki ga je izročil predsedniku vlade in po katerem bi se dalo izvesti vse to delo brez najmanjše državne podpore.

Proces proti kap. Giuliettiju

Zahteva državnega pravdnika

RIM, 5. Danes se je pred rimskim kazenskim sodiščem nadaljevala razprava proti bivšemu poslancu Giuliettiju in tovarišem. Takoj po otvoritvi obravnave je povzel besedo državni pravdnik, ki je v dolgem govoru dokazoval krivdo obtoženca. Ob zaključku svojega govora je predlagal sledeče kazni: Za kapetana Giuliettija 7 let ječe, 7.000 lir globe in 1 leto posebnega nadzorstva. Dodal pa je, naj se vprico svoječasne amnestije ta kazen zniža za dve leti in za vsa denarno globo. Za odvetnika Raimonda je predlagal 6 let ječe, 6.000 lir globe in 1 leto posebnega nadzorstva. Iz istega razloga je predlagal tudi zanj znižanje dveh let in črtanje denarne globe. Obtoženec Pellegrino naj bi bil kaznovan na 3 leta ječe, 3.000 lir denarne globe s popustom enega leta ječe in denarne globe. Obtoženec Amelio bi naj bil kaznovan na 4 leta ječe in 5.000 lir globe, toda tudi ta s popustom 2 let in celotne denarne globe. Za obtoženca Raggiu je državni pravdnik predlagal, naj se radi pomanjkanja dokazov oprosti.

Po govoru državnega pravdnika so se pričeli govori zagovornikov, ki bodo trajali brzkone nekoliko dni.

Nesrečni medeni dnevi Vilhelmove sestre

BONN, 5. Ko sta se včeraj zvečer princezinja Viktorija Schaumburg-Lippe, sestra nemškega cesarja, in njen mož Aleksander Zubkov vračala iz neke pivnice z motociklom, sta se oba prevrnili in precej težko poškodovala. Z avtomobilom sta bila prepeljana v bolnico, kjer se nahajata v precej nevarnem stanju.

RIM, 5. Pred časom smo poročali, da je bil odkrit v grobnici cesarja Avgusta v sedanjem Avgustej zagrobnem spomeniku sestre cesarja Avgusta Oktavije in njenega nečaka Marcela. Kakor sporoča rimska mestna uprava, je bila v poslednjih dneh izkopana tudi žara Oktavije, v kateri je bil shranjen njen pepel. Zara nosi napis:

SORORIS AUGUSTI OSSA OCTAVIAE C. F. SORORIS IMP. CAESARIS AUGUSTI.

Senzacionalno Ferdinandovo pismo

pok. ministrskemu predsedniku Jonelu Bratianu

PARIZ, 5. Posebni poročevalec pariškega «Journala» pošilja svojemu listu iz Bukarešte poročilo o vsebini pisma, ki ga je poslal umrli kralj Ferdinand ministrskemu predsedniku Jonelu Bratianu. V omenjenem pismu je med drugim rečeno: «Čutim, da se moje življenje nagiba h koncu, zato me navdaja skrb za veličino domovine, kateri sem posvetil vse svoje življenje. V tem trenutku vlada v moji duši velik nemir, ko razmišljam o novi uredbi, s katero je bila odvzeta mojemu sinu Karolu pravica do prestola. Po dolgotrajnem globokem razmišljanju sem prišel do prepričanja, da bo ta uredba prinesla Romuniji le nemir in ustavila njen napredek. Upam, da bo Vaša modrost dvornega svetovalca odredila povratek k prejšnjemu redu, ki more edini zajamčiti državi njen razvoj in napredek. Svojo poslednjo voljo pišem z zaupanjem v Vašo ljubezen do domovine ter prosim, naj bi nebo blagoslovilo moj narod in mojega sina Karola, kateremu želim slavno vladanje.»

Nov napad bolgarskih komitašev

Atentatorji umorili v Strumnici žensko z otrokom in težko ranili nekoga poročnika

STRUMNICA, 5. Včeraj zvečer je bil izvršen v Strumnici zopet nov atentat bolgarskih komitov. V kavarni «Srpski kralj» v Strumnici se ob nedeljah zvečer običajno zbira najuglednejše meščanstvo in ofi cirski zbor. Tudi sinoči so se zbrali tam skoro vsi oficirji, med njimi tudi komandanta brigade in v Strumnici stacioniranih gozdov polka. Ob 19.30 je pred kavariškim vhodom nenadoma eksplodirala bomba. V kavarni je nastala nepopisna panika. Vse je drvelo pri stranskem izhodu na prosto. Častniki in nekateri meščani so planili na ceste, da bi ugotovili, kaj se je zgodilo. Komaj pa so se prikažili pred vhodom, so pričeli napadalc s treh strani streljati na občinstvo, ki se je sprehajalo pred kavarno, in nanje, nato pa so takoj zbežali in izginili v temi in megli.

Sele ko se je razburjenje nekoliko poleglo, so opazili, da je bil poročnik Mladen Jeftić težko ranjen in da je bila neka ženska z otrokom v naročju ubita. Častniki so takoj stekli v vojašnico in alarmirali posadko. Istočasno je tudi orožništvo pričelo zasledovati napadalce, ki jih pa doslej ni bilo mogoče iztakniti.

Ogorčenje v Beogradu

Zasledovanje komitov

BEOGRAD, 5. Vest o atentatu bolgarskih komitov se je bliskoma razširila po prestolici in izzvala med prebivalstvom veliko ogorčenje. V političnih krogih naglašajo, da se Bolgari preveč zanašajo na jugoslovensko potrepeljivost in da bo vlada končno morala ukretniti odločne korake tako v Sofiji kot v Zenevi, da končno napravi konec neprestanim komitskim atentatom.

Danes, dopoldne je dospel v Strumnico poveljnik celokupnega orožništva general Tomić, ki je osebno prevzel vodstvo zasledovanja atentatorjev, napadalc so se skrivali v okolici Strumnice že nekoliko dni ter so nameravali ubiti generala Miloševića in polkovnika Radenkovića. Poročnik Jeftić je kljub prestani operaciji še vedno izpostavljen neposredni smrtni nevarnosti.

Pogajanja med Vatikanom in Čehoslovaško

PRAGA, 5. Odpotoval je v Rim polnomočni minister Krofata, da kot izredni pooblaščenec nadaljuje pogajanja, ki so v teku med Čehoslovaško in Vatikanom.

Svet Družbe narodov

na 48. zasedanju v Ženevi

ZENEVE, 5. Davi se je pričelo 48. zasedanje Sveta Družbe narodov. Prva seja, ki se je pričela ob 11. uri, je bila tajna. Sklenjeno je bilo, da se vprašanje ogrskih optantov radi odsotnosti romunskega zunanjega ministra Titulescu odgodi. Titulescu je namreč telegrafično prošil, naj se to vprašanje odgodi do četrtka, ali do petka radi njegovega nepopolnega zdravstvenega stanja. Kot že rečeno, je Svet Družbe narodov odgodil to vprašanje na nedoločen dan.

Sestanek med Briandom in Scialojem

ZENEVA, 5. Že v soboto so francoski listi med komentarji o Briandovem govoru napovedovali bližnji sestanek med načelnikom vlade on. Mussolinijem in francoskim zunanjim ministrom. Te vesti je neki ženevski list dementalni, vendar pa se v ženevskih političnih in diplomatskih krogih še vedno ugiba o možnosti potovanja Brianda v Rim in drugih takih

Grob Simona Gregorčiča

Prejeli smo:

Slavno uredništvo!

Prosimo, blagovolite objaviti ta le dopis v Vašem cenjenem listu. «Novembr. štev. «Našega glasa» prinaša dopis pod naslovom «Zapuščeni grobovi», v katerem omenja podpisani g. Ragol, dopisnik iz Tolmina, da je bil s tovarišem na praznik vseh mrtvih na Gregorčičevem grobu in da so se prepričali, da je grob celo zanemaren, da rastejo na njem le podivjane, ako ne celo divje rože, da kraljuje med njimi plevel in da ne sveta nobena.

Ker nas je šlo več Kobarič dva dni pred praznikom vseh mrtvih, t. j. 30. okt., na grob našega velikega pesnika Simona Gregorčiča, ne moremo iti nemo preko teh očitkov, ker so neresnični.

Predvsem smo se prepričali, da je grob zelo dobro držan in da so cvetele krizanteme na njem, čeprav le tukajšnje domače, ki jih ne goji nobeden vrtnar. Plevela sploh ni bilo, ker bi ga sicer same opele. Da ne rastejo pa plemenitejše cvetke na njem, je le lega groba sama temu kriva, ker kraljuje tam večni večer in vsled tega ne morejo obči živeti cvetke uspevati. Me same posekamo često ta grob in smo vsakokrat prijetno iznenadeni da ne napravi utisa zapuščenosti, čeprav leži tako oddaljen od bivališč.

Dalje je omenil dopisnik, da ni ležala na dan praznika vseh mrtvih na njem sveža roža. V nedeljo 27. nov. smo zopet posetili grob in se zopet prepričali, da je g. dopisnik marsikaj spregledal, ker še vedno je ležal na grobu naš šopek, čeprav ves ovenel — a na dan vseh mrtvih še svež — poleg njega je ležal drugi zelo velik krasen šopek najlepših gojenih krizantem, a tudi ta že suh. Videle smo tudi venec iz trnjevega robida.

Nasprotno bi se moralo postaviti Gregorčičev grob za vzor drugim grobam naših velikih mož, kateri so čeprav v neposredni bližini bivališč, povsem zapušteni in pozabljeni.

Res je cerkva sv. Lovrenca opustošena in se poznajo še vedno sledovi vojne, a pomisliti moramo, da je ljudstvo komaj sedaj popravilo — z vsemi težkocami — svoje domove in cerkev v vasi. A upamo, da tudi to cerkvo v kratkem popravijo, ker so v ta namen nanosili že nekoliko potrebnega materiala za popravilo.

Da ne pozabimo omeniti še nekaj. Gosp. kurat na Libušnjem ne opusti nikdar ob priliki pogreba prilike, da se spomni na molitvijo Gregorčičevega groba ter da nalog strážniku, da ga oznaži in opleve. Ako bi bil Gregorčičev grob v našem trgu ali v njegovi bližini, bi bil gotovo držan še v boljšem stanju kot je sedaj, a je žal zelo oddaljen — vendar pa ne more se reči, da je zapuščen in zanemaren.

Več Kobarič.»

RAZPUŠČENO DRUŠTVO

Razpustile so oblasti in pevsko in bralno društvo v Sempasu z motivacijo, da je delovalo proti nacionalnemu redu v državi.

Natečaj za otvoritev lekarne

«Osservatore Triestino» od 3. t. m. je objavil razpis natečaja za dogo dovoljenja za otvoritev javne lekarne v St. Petru na Krasu. Prošnje za pripustitev k natečaju, katere naj bodo pravilno ovržene s potrebnimi prilogami,

okolščinah, ki so z eventualnim sestankom med obema zunanjima ministroma v zvezi.

Bodi že temu kakorkoli, pomembno je, da sta se danes opoldne v hotelu Bergues v Zenevi sestala italijanski senator in diplomat Scialoja in minister Briand. Ta sestanek je dal povod za nova ugibanja in nove govorce med ženevskimi politiki.

Pričetek zasedanja 70. kongresa Združenih držav

WASHINGTON, 5. Danes opoldne se je pričelo prvo zasedanje 70. ameriškega kongresa, ki ga sestavlja senat in poslanska zbornica in ki bo trajal brzkone do meseca junija. V ameriškem senatu je 48 republikancev, 47 demokratov in eden laburist. V poslanski zbornici ima republikanska stranka 237 poslancev, demokratska 194, agrarna dva, socialistična pa enega.

Clemenceaujev brat umrl

PARIZ, 5. Tukaj je umrl odvetnik Albert Clemenceau, brat bivšega ministrskega predsednika Jurija Clemenceaua.

DNEVNE VESTI

Doklada na zemljiški davek in poslopja

Država je zmanjšala davek na zemljišča in poslopja (državni davek). Dosledno temu bi se morale tudi občinske doklade s 1. januarja leta 1928, zmanjšati. Ker se pa nahajajo občine v težkem finančnem stanju, je tozadevno ministrstvo dovolilo, da se v gotovih slučajih v občinah, ki so slabo finančno situirane, znižanje doklad lahko preloži do 1. januarja leta 1929.

Nov konsul

17. novembra t. l. je bil podeljen gospod Pedro Luis Bilmonte kr. ekskvatur za izvrševanje poslov konsula republike Kolumbije v Trstu.

Delovanje živilske policije

Občinska živilska policija je v preteklem tednu pregledala 986 obratov, med katerimi 196 pekarn, ter stalno nadzorovala trge in prodajalnice izven njih. Odredila je 365 zaplem blaga po trgovinah, ker ni bilo več dopustno za konsum, zaslega en vrč mleka, izvršila 320 posegov mleka, vzela 75 vzorcev za analizo, napravila 15 ovadb radi prestopkov proti zdravstveni policiji, 11 ovadb na preturo radi kršitve zdravstvenih zakonov in naložila 10 glob.

Nalezljive bolezni v našem mestu

V tednu od 26. 11. do 3. 12. 1927 so bili v našem mestu sledeči slučaj nalezljivih bolezni: davica 7, škrlatica 10, trebušni legar 6.

Iz tržaškega življenja

Huda nezgoda z nabojem.

7-letni Fran Grčić, bivajoč v Padričah pri Bazovici, je iztaknil neke neke naboj, ki ga je — rado veden, kot so pač otroci — včeraj popoldne hotel odpreti, da bi videl, kaj je v njem. S tem namenom je začel pred hišo svoje babice tolči po njem s kamnom. Pa komaj je parkrat udaril, se je naboj zdaj razpočil in drobci so zalegali neprevidežno hudo poškodovati; odtrgali so mu zadnje člene treh prstov na levi roki ter mu hudo poškodovali obe oči. Oče je prepejal nesrečnega fantiča v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti najmanj tri tedne, pa to kljub temu najbrž deloma izboljši neprecenljivi dar vida.

Točka, ki ni bila na sporedu

V nedeljo popoldne se je dogodila v gledališču «Eden» v ulici XX. Septembra nenavadna nezgoda. Med predstavo se je pod ložnico odtrgal od stropa kos omela ter padel z višine kakih 5 metrov v prtiliče gledališčne dvorane. — Neprijetne posledice te... točke izven programa, ki je precej vznemirala občinstvo, je najhuje občutil 17-letni nesarski pomočnik Orest Raimondo, stanujoč pri Sv. Alojziju-Chiadinu št. 834; kos omela mu je padel na glavo in ga močno udaril. Meneč, da ne bo hudega, se mladenič ni zdelo vredno, da bi šel k zdravniku. Toda pozneje ga je začela glava hudo boleti in je moral v posteljo. — Ker se njegovo stanje ni zboljšalo,

so domači včeraj popoldne poklicali zdravnika rešilne postaje, ki je ugotovil, da ima mladenič nevarno pretreseno možgane. Reče je bil prepehlan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelku. Zdravniki so si pridržali vsako sodbo o njegovem stanju, ki je vsekakor precej resno.

Posledice neprevidnosti

Naglica ni nikoli dobra, pravi neki pregovor, o katerega resničnosti se je uverila 70-letna Ida Vilot, stanujoča v ulici Industria št. 6. V nedeljo popoldne je namreč skočila na trgu Goidom s tramvajem, ko je bil še v teku, in je pri tem tako nesrečno padla, da si je zlomila desno nogo v stegnu. Zdravit se bo morala kakih 5 tednov v mestni bolnišnici, kamor so jo prepeljali.

Z zidarskega odra je padel

Pri delu v novih hišah za drž. uslužbence, ki jih gradijo v Rojano, se je včeraj popoldne ponesrečil 38-letni težak Andrej Poljšak, bivajoč v Koloniji-Monte fiascone št. 128. Ko je vlekla na zidarski oder težek tram, se mu je jopič zapletel v kavelj, ki je štel iz trama, radi česar je Poljšak zgubil ravnotežje ter padel z odra, visokega približno dva metra. Padel je tako nesrečno na nogo, da si je zlomil kost v levi in najbrž tudi desni peti. Po prvi pomoči, ki mu jo je podal na licu mesta zdravnik rešilne postaje, je bil ponesrečenec prepeljan v mestno bolnišnico, kjer bo moral čuvati posteljo približno 4 tedne.

Slabo končan izlet s kolesom

24-letni profesor Karel Tucamele, stanujoč na trgu Venezia št. 6, se je v nedeljo jutraj odpravil na majhen izlet s kolesom, da bi si nekoliko razbiral ude. Mahnil jo je proti Opčinam, odkoder se je okoli 11. ure spet spustil proti mestu. Ko je vozil po takozvani stari cesti, se je na strmem klancu utrgala sprednja zavora, radi česar je kolo tako močno zdrčalo na blatni cesti, da je mladi profesor priletel v obcestni zid ter se pri tem pobil po glavi in desni nogi. Dobil je prvo pomoč na rešilni postaji, kamor ga je spremlil nekdo navzočih, nato je bil na lastno željo prepuščen domači negi.

Porota

Brill posluša mirno obtožbe zastopnika civilne stranke in drž. pravdnika

Sprichevalo psihijatrov.

Še danes pride kočija, ki vozi Brilla iz ječe na sodnijo k obravnavi, ponj. Jutri morda ne več. Mnogo ljudi obkroža kočijo in čaka na zaključek vsakega zasedanja. Brill je nekoliko bledeši kot navadno, a ni izgubil svoje mirnosti. Morda zaupa popolnoma sprichevalu psihijatrov, ki so ga priglasili umobolnici. Sprichevalo obsega 50 na stroj pisanih strani. Zdi se pa, da vsebuje mnogo netočnosti, katerih se poslužujejo zastopnik civilne stranke in državni pravdnik, zahtevajoč težko obsodbo obtoženca. Na sprichevalu sta podpisala prof. Codelupi, ravnatelj umobolnice v Montelupo in prof. Giunio Catola, docent na fakulteti v Firencah.

Poleg netočnosti v sprichevalu je državni pravdnik dožal, da je na izid zdravniškega pregleda kolikor toliko vplivala družina Brilla, ker je med drugim kot informator psihijatrov naznačena Diamantina Mordo, por. Brill, Davidova mati. Zato zahteva državni pravdnik, da se pride v tej zadevi do jasnosti, čemur se pa seveda upr branitelj, odvetnik Matosel-Loriani, ker bi to pomenilo nevarnost trenutnega razveljavljanja sprichevala in bi bilo treba napraviti nov psihijatrični pregled obtoženca. Zahteva, da se tozadevni akti pokažejo porotnikom.

Približno vsebino sprichevala smo že objavili. Izvedenci smatrajo Brilla za duševno zdravega, vendar pa ga smatrajo neodgovornim za zločin. Vrh tega ga smatrajo nenevarnim človeški družbi, izjemošni slučaj analognega položaja, v katerega bi zamogel priti obtoženec v poznejšem življenju.

Med vprašanji, ki se bodo stavili porotnikom je vprašanje premisljenega umora Ines Boniventove in nedovršenega umora Elvire Boniventove s strani državnega pravdnika in vprašanje popolne duševne omejenosti s strani bramb.

Odvetnik Turola zahteva obsodbo Brilla.

«Ne bi nas bilo treba na tej obravnavi» začel je odv. Turola «toda srce očeta ne more v obnovljenju spomina na strašni dogodek ostati tiho, in tako se je zgodilo, da smo sklenili tudi mi spregovoriti grenko, toda pravično besedo.

«Predstavljajte si strašni večer. Polna veselja drvi v gledališče množica proti izhodu, med to množico par s silno vezjo ljubezni vezanih srce razposajenih v trenutku pozabljenja in morda srečnih. Nakrat strel, drugi tretji in četrti, bleda glavica — namah okrvavljen na klone na naše rame in par minut pozneje zapre svoje angelске oči za večno...

«Ko smo padli sedemkrat pod križem bolesti, bomo zamogli pokriti krsto, ki smo jo v duhu gle-

dali v tej obravnavi in šele potem bomo zamogli z mirno vestjo napisati nanjo besedo — edino in sveto — Pravica!

«Mlada žena — še ne žena, še deklica, ki je v sanjah stopila v zakonski stan kakor v tempelj ljubezni in sreče, je že prve dni spoznala, da je padla v roke tiranu.

«Vemo to iz pričanja — še kot mati ni zamislila vzbuditi v tem človeku spoštovanja in usmiljenja. Vi veste, gospodje porotniki, da je naš dom, bogat ali ubožen, lep ali nelep, naš raj in naše kraljestvo — tja se je zatekala Ines bedna, neboljena v svojem trpljenju. Pustimo opisovanje prizorov, ker so to že storile priče, pustimo opisovanje prizorov, ki je plaša srca — izgnanka bežala iz lastnega doma, v Furiantjo, da si poišče miru, miru, miru. Spremljala jo je ljubezen domačih bolno dete in njih strah in grenkoba. Ako sledimo trpljenju te ženske, ki je v mladosti, v dobi ko življenje svira vse svoje orkestre, morala zapreti oči našemu solncu, cvetka pod koso, bomo vedeli, kaj je naša naloga.

«Naj mi protigovornik — branitelj dovoli, da tu za trenutek vstopim v tempelj znanosti, v katerem bo on kraljeval potem v svojem govoru.

Ta govornik začelja kritizirati sprichevalo psihijatrov, ki ga smatra kot dogmo.

«To sprichevalo vam kriči: »Odprite kletko temu zločincu in pustite ga v svet!

Govornik se spusti v razpravljanje o ljubosumnju, Brill ne sliši Otello, kateremu je Jago dal dokaz o nezvestobi Desdemone — Otello je napram njemu ravnal plemenito, kajti Otello je ljubil svojo ženo. Brill pa ni ljubil svoje žene. Bil je poln poželenja — njeno telo je bilo njegov mamon in nič drugega. Njemu so dale povod k zločinu izmišljotine.

Človek nima pravice ubijati. Bolna strast zamore pritirati človeka do umora, toda le pod enim pogojem, po vplivom plemenitosti, velikega čustva. «Ko bi Ti. Cavid Humbert Brill prišel pred porotnike in dejal: »Veliko sem trpel, izjokal sem vse svoje solze, odpustite mi! — le tedaj bi mislil drugače. Tako pa ne, ne!

«Ne kličem ji tu v pomoč zihke Brillovih otrok — ne! Pustimo, da ta nedolžna bitja ne izvedo nikdar, kdo je bil njih oče. Pomislite, ko bi nekega dne vprašala ta otroka: »Papa, kaj so storili s teboj porotniki?« in bi Brill zmagoslavno dejal: »Oprostili so me!« in bi otroka bitja zasumili o svoji materi in mislila: »Saj je res bila vlačuga! — Kje bi bila pravica? Ines Bonivento bi bila umorjena trikrat — enkrat v življenju, enkrat v gledališču in enkrat v spominu!

«Moderna psihologija je lepa znanost, toda usmiljena je in preobčutljiva in ustvarja nenormalne ljudi po svoji volji. Nekaj psihologa je v vsakem izmed nas. Vemo, da je Brill delal mirno, tiho in premišljeno. Ima možgane v ravnotežju — študiral je filozofijo z uspehom.

Saj nismo hoteli od njega na obravnavi drugega kakor nekaj solz, vsaj tistih, ki jih zahteva človeška solidarnost. Nič — ali vam to ne dokazuje, da bi tu zahteval po členu 47. bila ironija, zasmeševanje življenja in onečaščenje smrti?

«Pustimo vse sofizme — Brill je obtožen premisljenega umora in to po pravici. Ko bi tako ne bilo, bi Brill bil streljal že v ložo — toda on je čakal cele tri ure. Oddal je prvi strel v obraz, se potem približal in oddal še tri v prsa, v srce, v pljuča...

«Uro pozneje je mirno kadil cigarete. Ko bi imela nastopiti duševna kriza, je Brill mirno dajala pojasnila o svojem dejanju službočemu komisarju.

«Jaz sem le odvetnik uboge družine, ki je izjokala vse solze, vendar pa si dovoljujem v tem trenutku vzklizniti:

«Zločinec, ako bomo morali danes zapreti dve krsti; ne da bi zadostili pravici, tedaj ti želimo, da ti ne postane strašen nemi križ iz be izločanih čeljusti, ki bi ti ga bila ženska, ki te je ljubila do zadnjega, morala zaključiti že pred leti: »Morilec — ubil si me!»

Državni pravdnik cav. Tasso

Popoldne je govoril državni pravdnik, cav. Tasso. Predlozilo bi bilo tu ponavljati njegove besede. Državni pravdnik je namreč prepustil zastopniku civilne stranke čustveni del obtožnice in obdelal snov z znanstvenega stališča, kritikujoč sprichevalo izvedencev, in je s citati iz Kraft-Ebniga, Madia, Tanzi-Lugara, Carpentierja in drugih skušal pobiti vse, kar so izvedenci zapisali. Obdelal je obravnavo tudi s pravnega stališča in zaključil svoj govor z besedami: »Predgovornik je zahteval, da na oboje se ne zaprti krsti zapišemo veliko in lepó besedo »Pravica«; toda naša dolžnost je, da napišemo nanjo še močnejšo besedo, ki jo obe žrtvi tega maščevalnega zločina zahtevati od nas, oziroma od vas, goj. porotniki, besedo, ki naj zazveni v vseh kotičkih vaših src in vaših duš, besedo: »Miri!«

Danes govori branitelj odvetnik Matosel-Loriani.

Naročajte »Edinost«

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Trg sv. Andreja

Včeraj se je pričel v Gorici trg sv. Andreja, ki bo trajal še štirinajst dni. Kdor živi v Gorici in pozna njeno mirno življenje pokrajinskega mesta, si je lahko včeraj vsaj za hip predstavljaj, kakšna bi bila Gorica kot kos velikega tržnega mesta. Vrvenje na cesti, vse polno ljudi, ki hodijo, se ustavljajo, gledajo v izložena okna, zahajajo v trgovine, se ustavljajo pri stojnicah, se zbirajo v gručah okrog šaljivih prodajalcev, katerih glas se sliši po celem trgu. Travniki se je včeraj spremenil v pravcati bazar napol orientalskega mesta. Radovedneži so se zbirali okrog »komedij«, kot imenujejo zabavišča na starem izvoznem trgu in na trgu svetega Antona. Cirkus »Zavattia«, »ringelšpil«, strelnice, avtomobili na tračnicah, drsalnice, vse kar hočeš, najdeš. Nikoli ne pride toliko ljudi z dežele v Gorico kot na ta, tradicionalen goriški — praznik. Jutranji vlaki, ki so privozili v Gorico, so bili nabito polni. Istotako korijere. Po cestah, ki vodijo iz Gorice, si lahko srečeval cele karavane krav, vozov, volov. Bodisi da je treba plačati davek, bodisi da je treba oblačiti sebe in družino, kmetič pelje svojo kravico na sejem. In marsikdo je le peljal s sejma nazaj. Napravil je le prazno pot.

Sejem na živinskem trgu je bil včeraj še precej živahen. Tudi dobro obiskan. Kupčija pa ni šla bogve kako. Mali prašički za plemo, stari približno 8 tednov, so se prodajali po 265 do 300 lir dvojica. Dobili so se sicer tudi ceneje, toda zato pa so bili toliko manjši in toliko slabši. Izpitani prašički so se prodajali od 5 do 6.50 lir kg. Kupčija z mladimi prašički je šla še precej dobro. Na volovskem trgu so se prodajali volji žive teže, boljši, po 3 lire kg, slabši po 2.50 kg, tretje vrste pa 2.20 ali celo po 2 lire kg. Krave pa od 1.80 do 2 kg. Tukaj kupčija ni bila tako živahna. Bilo je veliko živine na prodaj, toda malo kupcev. — Ves Korn in trg Catarina sta bila polna vozov z drvmi. — Menda najbolj si lahko manejo z zadoščanjem in zadovoljstvom roke goriški birtji, ki jim ni ves dan zmanjkalo dela in tudi zaslužka ne. Tu pa tam se je čula iz kake gostilne harmonika, navadno pa so se zbirali po gostilnah znanzi iz raznih krajev, ki so si ob svidenju vedeli marsikaj povedati. Na splošno trg sv. Andreja ima še vedno svoj tradicionalni značaj tudi letos, vendar pa je nekoliko manj živahen kot druga leta.

Pogreb Josipa Sardoča

Ni bilo lahko življenje Josipa Sardoča. Je bilo pač tako kot skoraj vsakega izmed naših revnih kraševcev. Teklo je mučno, polno trpljenja in skrbi skozi neveselo mladost in odgovornosti polno možko dobo v visoko starost. Svoj mir je zadobilo šele zadnja leta, v vdani skrbi in negi hvalnih sinov in hčera.

Ko je mirno zatisnil oči so prihiteli od vseh strani nekateri njegovi sivi tovariši ter številni mlajši prijatelji in znanzi njegovih otrok v olajšavo težkih ur poslednje slovesa njim ter njihovi dobri užaloščeni materni.

V skromni sv. Ivenski cerkvi so žalostno — tolažljivo nagrobnice iztisnile zadnje, najgnekobnejše solze iz zapuščenih src, in pokojni Sardoč je šel počivati svoj zadnji sen v mehki mir vrtobjenskega polja.

Teško si oral, polna naj ti zori nebeška žetev!

Goriški knez nadškof obiskal zavetišče predlinjskih delavk

Goriški knez nadškof dr. B. Sedej je obiskal te dni zavetišče predlinjskih delavk v tovarni Brunner v Podgori. Ogledal si je zavetišče, kjer je sprejetih 160 mladih predic, ki so pod nadzorstvom usmiljenih sester. Skofa je sprejel grof Franc Strassoldo, ki je vodja ubožnice, ter ing. Hoffmann. Zavetišče je moderno opremljeno, v njemu se nahaja knjižnica in kopalnica.

Ker se je vozila pa ni plačala

Svoječasno je neka Marija Strnad, stara 37 let, iz Idrije najela v Gorici izvoščku, ki jo je vozil po mestu. Ko pa se je navozila, je mesto da bi plačala, rekla izvoščku, da nima denarja, ker da so ji ga ukradli. Ko pa jo je nato izvošček hotel peljati k orožnikom, je zbežala. V soboto pa jo je sodnik v Gorici kaznoval z enim mesecem zapora in s 110 lirami kazni.

Rubaž in njegove posledice

Na goriški sodniji sta se morala v soboto dopoldne zagovarjati Mihael Velušček in Andrej Saksida, ker da sta zarubljena stvari odtegnila. Mihaelu Veluščku so zarubili kolo, ki pa, kot on pravi, ni bilo njegovo, pač pa last njegovega sina. Sodnik je Veluščka obsodil na 1 mesec zapora ter 110 lir globe.

Andreju Saksidi pa so zarubili šivalni stroj ter nekaj drugih stvari. On pravi, da šivalni stroj ni bil njegov, zato ga je njegov lastnik vzel domov. On pa ni bil doma, ne ko so mu ga zarubili in ne ko je lastnik prišel ponj. Eksekutor pravi, da mu je Saksida povedal, da stroj ni njegov. Sodnik je obsodil Saksido na 1 mesec zapora in na 115 lir kazni.

Žalil je orožnike

Na goriški sodniji je bil obsojen na 3 mesece in 10 dni zapora ter na kazen 140 lir neki Leopold Pavlin, star 26 let, iz Trnovskega pri Gorici, ker je na javnem prostoru žalil orožnike iz svoje vasi.

V bolnici so ga prijeli

Ker je svoječasno ukradel svojemu tovarišu, nekemu Juliju Rossiju v mestu Forli kolo ter bil od tamošnjega sodnika obsojen na 10 mesecev zapora, so sedaj v goriški bolnici Vitt. Em. III. policijski agenti prijeli nekega Karla Penso, starega 19 let, ter ga oddali v bolnišnico goriških zaporov. Penso je namreč bolan.

Umor v št. Vidu pri Vipavi

Prihajajo novice, da je v št. Vidu pri Vipavi neki Ivan Premrov ubil s sekuro nekega Ivana Misteja. Mistej je bil Premrov varuh O. zločinu bomo obširneje poročali v eni izmed prihodnjih števil »Edinosti«.

NESREČE IN NEZGODE

Norec, ki se hoče ubiti
Neki Anton Čebrov, star 30 let iz ulice Formica št. 15, je bil že več časa duševno bolan. Bil je tudi že v norišnici. Sedaj pa ga je zopet prijelo. Že tri dni ni hotel ničesar zavžiti. Hotel je umreti. Iz tega namena se je napotil v Trnovski gozd, kjer je začel z glavobutami ob skalo, da se je močno ranil po celu, nato je začel točiti z nogami ob skalo, da se je potolkel po kolnehi in po prstih desne noge. Zeleni križ ga je potem prepeljal v goriško bolnišnico.

Padel je z zvonika

Strážnik goriškega Zelenega križa nam je pripovedoval, da je Zeleni križ moral v soboto prepeljati iz Podgora v mestno bolnico nekega Alojza Terčiča, stanujočega v Podgori št. 18. Prebil si je želno kost in si povzročil na četu veliko rane, je padel iz zvonika.

Istotako se je radi padca ranila na četu neka Silva Cicutta, stara 3 leta, stanujoča v ulici Riva Castello. Prepeljali so jo v mestno bolnico.

Izpred sodišča

Roparska brata iz Šempaske doline pred sodiščem

Tiha je vasica Čekavec, ki leži v bližini Šempasa. Še tišja kot čez dan je po noči. In še najbolj idilična je v poletni noči ko slišiš čvrčkanje koblic na pokošanih travnikih med zelenimi plantami. Čuješ vasačalca, in slišiš psa, ki ga moti vsak korak v bližini hiše. Zvest čuvaj je pes. Je ni hiše na samotni ki bi ga ne imela. Taka je bila noč med 13. in 14. junija tega leta v Čekavcu. Dva posestnika živita med drugimi v Čekavcu. Dva, ki se pišeta oba Smet in sta oba Antona. Njunji hiši stojita v bližini. Bilo je tisti večer že pozno v noč. Pes pred kmetovo hišo se je stegoval na svoji verigi in nenavadno lajal. Že dolgo ne tako. Smet se je zbudil iz sna, stopil k oknu, pa ni videl drugega kot nemirnega psa. Vrnil se je v posteljo, ker je mislil, da se pes vznemirja radi kake malenkosti. Legel je zopet. Ko je zjutraj vstal, so bila vsa vrata odprta, iz shrambe pa je izginilo okrog 30 kg. slanine in 20 kg. platna v skupni vrednosti 708 lir. Vrata so takoj odprli s ponarejenim ključem. Pa niso bili samo s tem zadovoljni tatovi. Takoj po prvi tatvini so se še tiho not prikradli k sosedu Smetu. Priplazila sta se v hišo — bila sta dva — in se potihoma prikradla na »poda«, kjer je spal Smet sam. Zbudil ga je že pes, pa ni dal dosti na njegovo lajanje. Nenadoma pa se zasvetilo na podu luč, šop svetlobe iz električne nočne svetilke je osvetlil sobo. — Bilo je okrog 2. po polnoči — Smet je skočil po koncu, toda že tisti hip mu je nekdo nastavlil nasproti staro avstrijsko puško in mu zagrozil, da ga ustreli. Kaj je hotel Smet? Uthnil je. Takoj pa je zapazil da sta dva. Eden je o-

stal pri njem, drugi pa se je odpravil po prstih v sosedno sobo, kjer je spala Smetova žena in hčerka. Odprl je vrata in z električno svetilko razsvetlil sobo. Žena, ki je radi neprestanega pasjega lajanja bila zbujena, je zkrčila. Istotako pa se je dvignil v sobi neki Bodolič, fant, ki je vasačal pri Smetovi hčerki in katere mož je danes. Ko je ropar videl možko postav v sobi, je planil nazaj, boječ se pa, da ga bo Bodolič zasledoval, je nastavlil puško in v največji strah vsem v sobi in kmetu samemu je oddal skozi vrata v sobo dva strela, ki pa sta k sreči šla v prazno. Nato je s svojimi tovariši vred pobral po stopnicah iz hiše. Smetu sta roparja odnesla nekaj vina in nekaj jajc ter podobnega.

Takoj drugo jutro so bili o tem obveščeni orožniki, ki so pričeli iskati zločince.

Na sumu so imeli takoj dva brata: Leopolda Laznika in Alojzija Laznika. Laznik Leopold je moral namreč prestati že eno leto kazni. In res so kazale sledi za njima. Zasledovanja se je lotil z orožniki vred tudi občinski čuvaj Anton Remec ki je sledeč bosim stopnjam ki so vodile iz Smetove hiše zasledil Leopolda Laznika skritega na polju v bližini domače hiše. Vprašal ga je, kaj dela. Laznik mu je odgovoril, da gre kositi. Vprašal pa ga je osorno in hitro nazaj, kaj pa da on dela. Odvrnil mu je, da išče tatove. Tedaj pa se je Laznik spustil v beg. Tam v bližini pa je Remec našel vrč s črnim vinom, ki je bil skrit pod kamenjem. Pozneje so Smetovi spoznali vrč in vino za svoje in je bil tako doprinese dokaz, da sta res brata Laznik roparja. Leopolda Laznika so potem prijeli in ga zapeli, dotim je Alojz Laznik ušel roki pravice. Videli so ga potem še večkrat v vasi toda niso ga mogli ujeti.

In tako je stal v petek dopoldne Leopold Laznik pred goriškimi sodniki, brata njegovega pa so sodili v kontumaciji.

Na vprašanje predsednika sodišča, je odgovarjal, da ni on ropal in da je spal doma na štali. Za brata pa ne ve, kje je bil.

Izprašana sta bila še oba Smeti ter izpovedala kakor smo že zgoraj omenili. Kot oškodovanka je morala pričati tudi Smetova žena Rozalija, ki je povedala, da je radi pasjega lajanja mislila, da kradejo kokoši. (To je žena prvega Smeta). Zato, da je šla na dvorišče, tedaj pa je videla, kako sta iz sedrove hiše prišla po stopnicah dva možka, ki sta bila bosa. Hčerka drugega Smeta Marija Smet, ki je bila s svojim fantom v sobi, kjer je bila tudi njena mati, je slišala streljati. Izprašani so bili še Terezija Smet, žena drugega Smeta, Bodolič mož njene hčerke ter Kristijan Bodolič, njihov sosed, ki je videl roparja skozi okno. Zanimivo je bilo pričanje Jožefine Hrovatin. Ona je namreč govorila z malim bratcem od Leopolda Laznika. Vprašala ga je zjutraj, zakaj so prišli k njim orožniki. Rekel je, da so prišli iskat njegova brata radi tatvine v Čekavcu. Hkratu pa je omenil, da sta najbrž res krada njena brata, ker so ju zjutraj ob štirih videli, kako sta prišla bosa domov. Tudi sledovi bosih nog so vodili do Laznikove hiše.

Po govoru državnega pravdnika, ki je dokazoval krivdo bratov, je sodišče obsodilo Leopolda Laznika na 4 leta in tri mesece zapora in 600 lir kazni. Alojzija Laznik pa na 4 leta in 2 mesece zapora. Vrh tega na 2 leti posebnega nadzorstva. Prestati bosta morala eno šestino svoje kazni v strogem zaporu.

Drevesa sta sekala

Pri sodnijski razpravi, ki se je vršila včeraj na goriškem kazenskem sodišču, sta bila neki Ludvik Martinc in Josip Guldenbrein, ki sta doma v bližini Trbiža, obsojena na eno leto in 19 dni zapora ter na 169 lir globe. Sodišče jim je odmerilo še, da morata plačati 10.812 lir odškodnine. Obdolžena sta bila, da sta posekala v gozdu 55 dreves, izmed teh 14 s ponarejeno markacijo, ostala pa brez markacije. Obtoženca sta trdila, da sta nedolžna. Posekala da sta samo zaznamovana drevesa in vrh tega delala to le kot delavca. Oba sta že starčka.

KANAL

Iz življenja pokojnega Angeli Karla in njegova poslednja pot

Kljub težkostim in skrbem zadnjih dveh let ni zamrla Angeliju šegava in šaljiva beseda na ustih, prijazno razgovarjanje in nasvetovanje vsem prebivalcem prelepe Kanalske doline. Zato se je čudno zdelo Kanalcem, da ne koraka več njegova postava čez trg, se ustavlja pri tem in onem ter izgine nato v hiši ob mostu.

V mokrem, mrzlem popoldnevu je ležala težka žalost v srcu vseh onih stotin ljudi, ki so čakali, da spremijo priljubljenega Karla na njegovi zadnji poti. Končan popoldanski blagoslov, je vsul pred zemeljsko bivalje pokojnika še poslednjo množico ljudi. — Tiho so se razvrstili ljudje, prelep »Blagor mu« je vili tolažbe v žalostna srca še kratek odmor v obnovljeni sosedni cerkvi in pok. Angeli je romal zadnjo pot skozi tesno vrsto domačih hiš ob modri Soči k žalostni Sv. Ani. Le redko je videl Kanal toliko množico ljudi prisostvovati poslednjemu slovesu kakaga izmed svojih rojakov.

Se poslednja nagrobna iz grl izvršnega domačega pevakega zbora, pa kraljica, vdana molitev, — zgodi se Troja volja... in že so padale prve težke grude zemlje v odprto jamo. Zoslednji je pristopil k jami siv kmet, zvest tovariš in drug pokojnikov: »Zbogom Karlu!« je rekel in vrget s solznim očesom grudo v zadnji, prežalostni pozdrav.

G. Angeli je bil v življenju trgovec stare, poštene korenine, on pravi dobrodušni Kanalec iz predvojnih časov. Opravljal je zvesto, skrbno in pridno svoje stanovske dolžnosti, tako da je užival ugled daleč na okoli in si pridobil spoštovano družabno pozicijo.

Njegova življenska izkušnja je bogato koristila pred vsem njegovim revnejšim rojakom, posebno kmetom, ko je povojna doba prinesla množico novih odredb in nujno potrebo ravnati se po njih. V raznoličnem vrenju in stremeljenju po raznih načinih upravljanja domače občine ga je splošno, enoglasno zaupanje občanov po dvojnem komisarstvu Paterneja in Numisa izvolilo za župana, za zadnjega župana Kanalske občine. Izkazano zaupanje je potrdilo s svojim nesebičnim upravljanjem. Na 50-letno njegovo nemadeževano preteklost mu je pretilo v zadnjem odlomku njegovega življenja, da mu usoda prišene čisto nezasluženo svoj pečat. Podtaknjeno je bilo njegovi čisti misli, njegovi mirni nravi sovražno, temno ozadje. Sodniki so mu pa končno s pravično sodbo prihranili težke ure. Nihče pa mu ni mogel ozdraviti rane, katero mu je vsekala v bolno srce skrb, tako da je zato prezgodaj prenehalo utripati v korist svojim bližnjim.

Z rajnim Karlutom je izumrl rod Angelijev, ki je v treh rodovih, presajen iz beneške ravnine, čisto zrasel s Kanalsko zemljo in postal popolnoma njen, njen najboljši poganeček.

BRJE PRI RIHNERBERKU

Bolezen — nova cerkev — in vino

V naši vasi že več kot 15 dni ni šole. Zaprla so jo radi neke nalezljive bolezni, ki se je razširila po vasi in radi katere je umrlo že več otrok. Razširila se je namreč otroška bolezen, ki jo nazivljajo osepnice. Upati pa je, da se bo bolezen kmalu zatrla. Kot je znano, smo letos zidali novo cerkev. Stavba je postavljena, le še zvonik ni popoln in tudi od znotraj ni cerkev še obdelana. Delo so radi zime in radi mraza, ki bo gotovo kmalu pritisnil, ustavili, nadaljevalo pa se bo spomladi in tako bo takrat naša nova cerkev dozidana in končana. Vinska letina je bila letos v naši vasi povojla. Kot vsod po Vipavskem je tudi pri nas vino letos močnejše nego je bilo lani. Zato so pa ljudje tem šibkejši, ki ga pijejo. Kupčije v vinom ni še ravno velike, vendar pa kmetje počasi prodajajo svoje pridelek. Cena gre od 2.15 do 2.25 liter. Pa tudi ceneje. Kakoršna so pač vina po kakovosti. Upamo, da bomo vino letos lahko prodali.

NOTA

Tatovi na delu

Pred nedavnim časom smo imeli priliko čitati v »Edinosti« o predzniki tatvini v hiši občinskega načelnika g. Ivana Prvanje v Poljah. Sedaj so pa tatove zasledili. Isti zlikovec je nekaj dni pozneje na predznančin hotel okrašt gostilničarja Božiča na Kneži. Toda sreča mu ni bila mila, ker so ga domači pravočasno odgnali. V naglici, s katero je moral bežati, je pustil svoj nahrbtnik, v katerem je imel prstan gospodične Eme Prvanja, občinske uradnice, kos raztrganega lista, kamor je bil udarjen občinski pečat županstva v Poljah, in svojo suknjo. Po suknji so ga spoznali. Toda ko so ga šli na dom iskat, ga ni bilo več. Zbal se je roke pravice in zbežal.

Podoben slučaj se je zgodil pred nekaj dnevi v Ponikvah. Najprvo so neznani tatovi vlomili v farovž. Toda župnik jih je srečno zapazil in jih odgnal. Ker jim je tukaj izpodletel načrt, so še tisti večer poskušali srečo v gostilni Kobal. Sreča

iška rojaka gg. Lojze in Pepi Bratuš. I. Lojze je igral na orgle, g. Pepi pa je s svojim lepim glasom zapel več slovenskih in latinskih skladb tako lepo, da mu je bila vsa vaša hvaležna za njegovo sodelovanje. Res, bila je slovesnost svoje vrste, ker takega krasnega petja nismo še čuli v naši cerkvi.

Sele teden dni nato je došel k nam šturijski pevski zbor.

Zdaj se tudi nam obeta nekaj lepšega in popolnejšega z oziranjem na petje v cerkvi. Naš župnik pripravljale lep zbor, da bi bila slovesnost v cerkvi ob polnočnici za Božič popolna. Upamo, da mu bo delo uspelo, če ravno se po stari naši navadi nekateri nekaj kujajo. Toda mi bi jim svetovali, da naj pustijo v korist lepemu petju in slovesnosti v cerkvi vsaj tiste stare navade doma, vsaj do Božiča. Povsod drugod po vaseh tako pazijo na petje v cerkvi in mnogo žrtvujejo zanje in skoro povsod imajo lepe zборе. Le mi da bi bili zadnji. Ne, tudi mi dajmo in se naučimo, da bo maša polnočna tem lepša.

VOLARJE

Povojna huda kriza, ki se ni seveda popolnoma izginila, je kljub temu, da je našemu prebivalstvu dala precej brkkih dni, na drugi strani tudi kolikor toliko koristila in to predvsem v iskanju novih gospodarskih smeri. Prva povojna leta se je že prebivalstvo v splošni potrebi rešitve gospodarskega položaja poprijelo gospodarske metode; namreč ideje o snovanju združ. Posledica tega je naša mlekarška hribovska zadruga. Privoščili pa smo si tudi marsikatero trgovsko domislivo v naših možganih, kot je napr. celjenje. Mlekarna se je kratkoma razcepila in imeli smo na lepem kar dve. Znatnih uspehov ni imela sedaj ne ena ne druga. Resnost časa in zrelost potreba sta rastli od dne do dne. Mislimo bi se da bi se moralo vzporedno s tema dvema pogoj. razvijati tudi naše dozorevanje v pravilnem mišljenju in umnem gospodarstvu. Toda prav do poslednjih časov se to žal ni opazilo. Prav zadnje dneve pa se je opazilo nekaj gibanja tudi v tem. Namreč nekaj gospodarjev, ki so se poprej odcepili od prvotne skupne mlekarne, je zopet pristopilo k tej, namreč v naši vasi. Mi mislimo, da bi se v tem prepriju lahko popustilo na vsaki strani. Tako na oni, ki se je odcepila, ter na oni, ki je ostala na prvotnem stališču. Saj nas vendar vse sili k temu: razmere, uvidevanje, zahteva trga ter splošna korist. Izgovor pa, ki ga stavi, je nekateri kot oviro k združenju, namreč da je posnemalnik za obrat večje količine mleka premajhen, tudi ne velja. Posnemalnik se lahko proda tej ali oni vasi na Tolminkem, ki ima manjše količine mleka. Če mi kupimo nekoliko večji, se nam tudi v kratkem izravna stroški z uspešnejšim delovanjem. Sploh pa sem mnenja, da podobni izgovori v današnjih gospodarskih razmerah ne veljajo ter so, gledajoč s pravilne ter praktične strani, ničevji ter neutemeljeni. V Svici imajo tri, štiri ali še več vasi, ki se nahajajo ravno tako raztresene v gorah kot naše, eno samo uspešno napredujočo mlekarstvo. V naših razmerah majhnih vaseh, morate biti seveda radi tradicionalne trme in ponosa kar dve, ki delata samo za davke in mlekarjev zaslužek. Splošna naša potreba zahteva velikih populnihih mlekarov in temu načelu moramo mi brezpogojno slediti. Razne trmoglave vaskne domislive in neutemeljeni predsodki naj izginejo ter na njihovo mesto naj stopi pravo, umno, intenzivno gospodarstvo, ki bo ustrezalo tržnim zahtevam in našim gospodarskim potrebam. Med možni je treba resnosti in odločnosti, ne pa otroško nepremišljenih korakov in mnenj. Načelo naj bo: močnatost, volja, uvidevnost in štedenje. Le na tak način je možno umno gospodarstvo, ki vsestransko obeta uspehe.

—ek

RUTE NAD VOLČAMI

Naša vasica je raztresena po gorah in dolinah nad Volčami. Razteza se od vrha Ježe do Pavlinčkovega gradu ter tja do Kombeškega in vasi Srednjega, ki stoji na vrhu grebena kot predstraža predvojne Benečije. Do sedaj «Edinost» še ni poročala o naši vasi kot morda mi mogre. Da bi se pa kdo samo z nami bavil, t. j. z našimi raz-

merami v «Edinosti», to se ni še zgodilo. Radi tega naj spregovorim jaz:

Bolj kot po drugih tolminskih vaseh, se je opazilo izseljevanje pri nas. Tako se je n. pr. opazilo po statističnih podatkih, da se je iz naše vasi izselilo od 1918. l. pa do danes 18 naših vaščanov; med temi pa ni všteto precejšnje število onih, ki so raztreseni po naši državi. Od teh se nahaja 9 v Jugoslaviji, 2 v Južni, 1 v Severni Ameriki, nadalje v Nemčiji, Franciji, Avstriji ter raznih drugih krajih. Veliko deklet, in to zlasti v zimskem času, se izseli v Trst ter razna druga mesta v državi. Velik vzrok temu izseljevanju so razmere naše vasi in to predvsem ekonomske. Na pobočjih naših gričev se še danes pozna precej hudo razdejavanje vojske. Zahtevalo je od nas ogromnega truda, da smo po možnosti zopet usposobili naše njive in travnike za kmetijski obrat. Marsikateri in marsikatera so v tem boju omagali ter zapustili strma rodna pobočja in šli iskat drugega zaslužka ter sreče. Rado vedno pa smo danes, koliko od teh jo je našlo in na kakšen način. Zato nas vsak glas o naših vaščanih v tujini zanima.

Pretekli dni se je veliko govorilo po naših raztresenih domovih o nekem Janezu Jurmanu, rojenemu v hiši št. 26. On se je namreč izselil že leta 1907. Tega leta so ga pritirali zopet v našo vas odgonomski potomi, radi nekih prestopkov. A 1926. leta se je vtihtotalil zopet v Avstrijo. Te dni so dobili sorodniki obvestilo s strani orožniške postaje v Sv. Luciji, da se nahaja neki Janez Jurman iz Rute zaprt v graških zaporih. Njegovi sovaščani smo rado vedni, kakšna dejanja so ga pritirala ponovno v ječo.

Mlekarna v gorenjem koncu vasi precej dobro deluje. Maslo, ki ga prideluje spravlja do železniške postaje v Ročinju ter nato do trgovca odjemalca. Kg masla gre danes pri nas po 15 do 15.5 lire. Drugo mlekarško poslopje, ki ga zidajo v dolnem koncu vasi (kjer so z delom pričeli že v začetku preteklega leta), dobro napreduje. Upati je, da se bo v prihodnji pomladi obratovalo v novih prostorih.

Vaščan.

Iz tržaške pokrajine

NA BREŽINA

Napeljava vodovoda v naši občini

Med ugodnostmi, ki jih je Nabrežina dobila po vojni, je brez dvoma važna napeljava električnega toka po vasi. S to napeljavo smo vaščani veliko pridobili v ekonomskem in praktičnem oziru, in to ne samo kmetijske in delavske družine, ki električno energijo uporabljajo zgolj kot razsvetljavo, temveč tudi industrijska podjetja in sicer ta v veliko večji meri, kajti poleg razsvetljave jo izrabljajo še kot gonilno silo.

Razen te važne in tehtne pridobitve na našem gospodarstvu polju smo vedno pogrešali in pogrešamo drugega gospodarskega činitelja, to je — dobre pitne vode.

Na trgu stoji že desetletja občinski vodovod, ki dovaja dobro izvirno vodo iz Brojenice; toda tega vodovoda se poslužujejo le bližnji stanovalci; vsi drugi pa, s par izjemami, so navezani na vodo, ki se steka po strešnih žlebljih v vodnjake.

Sedaj pa se je županstvo potrudilo, da odstrani tudi ta nedostatek. Naš g. poteštati je pred mesecem izdal tozadevno okrožnico, ki daje vsa potrebna navodila glede instalacijskih del. Glasom te okrožnice si bo lahko vsak hišni gospodar napravil napeljavo v svojem poslopju; v to svrhu mora vsak interesent, ki si namerava napeljati vodo, napraviti prošnjo z navedbo, koliko pip želi. To prošnjo potem predloži občinskemu uradu. Za sedaj je baje v sistemaciji le napeljava po Iverih in po novi in stari vasi; prihodnje leto pa pridejo v poštev še kraji proti postaji in Sv. Križu.

BORZNO POROČILO

Amsterdam 741-747, Belgija 256-260, Francija 72-75, London 89.93-90.03, New-York 18.38-18.44, Španija 303-309, Švica 354.50-356.50, Atene 24.25-24.75, Berlin 437.50-443.50, Bukarešta 11.20-11.60, Praga 54.45-54.75, Ogrska 320-326, Dunaj 256.75-262.75, Zagreb 32.32-32.62. Uradna cena zlata (3. 12.) L. 355.38, vojnoškodninske obveznice 69.52.

Znanost in umetnost

Mihajlo Pupin

Letos smo slavili razne obletnice velikih fizikov: tako smo se tudi mi oddolžili spominu izaka Newtona, Pierre-Simona Lapacea, Aleksandra Volte in Avgustina Fresnela. Več nego umestno je torej, ako se spomnimo na tem mestu tudi slavnega našega rojaka Mihajla Pupina, ki praznuje letos sedemdesetletnico svojega rojstva. Njegovo ime je v znanstvenem svetu ravnotako znano kakor ime drugega našega rojaka, Nikole Tesle. Razun tega pa poteče letos tudi dvajsetlet, odkar so se prvič praktično uporabljale za telefonske napeljave po njem imenovane Pupinovje tuljave.

Ima še en vzrok, ki bi opravičil ta članek. Ravno sedaj se namreč snuje v Italiji obsežno telefonsko omrežje med važnejšimi mesti. Taka zveza pa bi bila brez Pupinovih tuljav silno otežkočena, ako ne sploh nemogoča.

Mihajlo Pupin se je rodil leta 1857. v Idvoru v Banatu. Radi tega ga največkrat nazivljajo Ogra, kar je res sicer bil po državni pripadnosti, ne pa da bi bil radi tega tudi Madžar. Nižjo gimnazijo je pohajal v Pančevu. Toda že s petnajstim letom je odšel v Ameriko, in sicer v New-York, kjer si je služil kruh kot tovarniški delavec. Istočasno je obiskoval nekakšno večerno šolo. Tako je lahko prestal gimnazijsko maturo in se vpisal na vseučilišče Columbia se je šel učiti fizike v Cambridge in v Berlin. V Berlinu je imel med drugim za učitelja slavnega Hermana Helmholtza. Tam je tudi leta 1891. položil doktorski izpit, nakar se je povrnul v Ameriko, kjer je postal profesor elektromehanike na vseučilišču Columbia v New-Yorku.

Veliko je število njegovih znanstvenih publikacij v nemškem in angleškem jeziku o različnih problemih elektrike: o razložitvi, o električnih oscilacijah, o električni resonanci, o katodnih in Röntgenovih žarkih in drugem več.

Največjo slavo pa mu je prinesla njegova razprava «Wave transmission over non uniform cables and long distance airtlines». (Prenos valov po neenakih kabljih in po dolgih zračnih progah), ki je izšla l. 1900. V njej je teoretično dokazal in pokazal, kako bi se lahko zmanjšala izguba na jakosti in kako bi se odpravila nekatera motenja pri prenosu telefonskih poročil po daljših podzemeljskih napeljavah. Predlagal je namreč, da bi se v primernih razstojih uklenile v tokovodnik po njem imenovane tuljave z močno samoindukcijo. Njegov izum so začeli istočasno izrabljati Amerikanci in Nemci, z večjim uspehom zadnji, posebno po znanem podjetju Siemens-Halske, ki je l. 1902. prvič pupinizovalo telefonsko napeljavo.

Ze s prvimi tuljavami se je tako raztegnila prenosna moč podzemeljskih napeljav na 600 kilometrov, ako so uklenili v tokovodnik po eno Pupinovo tuljavo na vsakih 1500 metrov.

Izborna pa so se obnesle Pupinovje tuljave tudi za zračne napeljave, tako da se je lahko govorilo na razdaljo 1000 km, ako so bile tuljave na vsakih 10 km. Uporaba Pupinovih tuljav pa je prinesla še velik denarni dobiček, kajti dočim so morali prej uporabljati 4 mm

debele žice, so se sedaj lahko posluževali samo 2½ mm debele žic. S tem se je rešilo tudi drugo vprašanje, namreč vprašanje nosilnosti telefonskih drog. Važnost in dalekosežnost Pupinovega izuma nam bo še bolj jasna, ako pomislimo, da je stala samo poprava zračnih napeljav med Berlinom in bližnjimi mesti v zimi 1909-10. več milijonov mark.

Od tedaj je preteklo 25 let. O Pupinovih tuljavah imamo danes zelo obsežno literaturo v vseh svetovnih jezikih. Pupin sam je v bistvu dalje izgradil svoj izum, kakor je to prelepo obrazložil v svojem predavanju: «Napredek elektriških komunikacij v zadnjih petdesetih letih», ki ga je imel v Ameriški družbi za napredek znanosti, ko je letos odložil predsedniško mesto te ustanove. Italijanski prevod tega govora je prinesla 8. številka mesečnika «Telegrafi-Telefoni-Radiocomunicazioni», ki izhaja v Rimu in ki ga urejuje Amedeo Giannini.

V tem govoru je Pupin tudi poudarjal, da smatra za svojo največjo zaslug, da je s svojim izumom postal srečen apostol Maxwelllovih nauk o elektriki, ki so danes splošno priznani in na katerih stoji vsa moderna radiotehnika.

Poleg po njem imenovanih tuljav pa je Pupin dal patentirati celo vrsto drugih izumov, ki se vsi danes praktično izrabljajo v elektrotehniki.

Pupin je o absolutni vrednosti tehniškega napredka prepričan in je poln vere v še večje uspehe in koristi. To je izrazil tudi na koncu svojega višje omenjenega govora, ki ga je zaključil z besedami:

«Ojačevalo in oscilator sta ustvarila radiofonijo in radiotelefonске zveze med Anglijo in Združenimi državami; telefonska ojačevala z brezžičnimi cevkami in kablji z veliko induktanco spajajo že telefonsko New-York, Chicago in St. Louis. Ne bo preteklo veliko let, ko bodo vsa večja središča v Združenih državah združena po telefonih. Evropski telefonski tehniki so uporabili ameriški sistem telefonske zveze na velike razdalje, da so zvezali večja evropska središča. Lahko si mislite, da dojava vse to do mednarodnega sporazuma in do svetovnega miru.

«Kadar govorimo o elektriških komunikacijah, mislimo na izmenjavno poročil med ljudmi. Toda natančnejše proučevanje takozvanega pojava «fading» pri brezžičnih komunikacijah in takozvanih zemeljskih tokov pri kabljih nam bo nedvomno pokazalo, da ne gre pri tem, kakor se splošno misli, samo za navadna motenja, ki izvirajo iz primitivnega načina manipulacije s strani operatorjev in ki ovirajo komunikacije.

«Po vsej verjetnosti so to poročila, ki imajo kozmiški izvor in ki so za človeštvo bolj važna kakor poročila med ljudmi.

«Solnce n. pr. je ogromno svetilo v zvezdnem sestavu. Elektronsko pršenje, kakor ga poznamo pri segreth žicah naših termionskih cevkah, nam vsiljuje misel, da izpršuje tudi Solnce ogromno število elektronov. Hale je odkril, da spremelja gibanje solnčnih peg močno magnetno polje, ki ga naravno ustvarjajo močni električni tokovi. Se drugi pojavi bi se lahko navedli v dokaz, da je Solnce sedež intenzivne elektriške delavnosti. Ne moremo se otresti misli, da je ta delavnost v tesni zvezi s «fadingom» in z zemeljskimi tokovi pri podmorskih kabljih. Morda so ti stalni viri mo-

tenj pri elektriškem prenosu prikriti prirodni dar. Fading in zemeljski tok so morda pojav zelo dolgih elektriških valov, ki prihajajo skozi planetni sestav do nas in nam prinašajo poročila o počasnih spremembah elektriške aktivnosti na Solncu.

«Znanost elektriških komunikacij se nahaja danes v izbornem položaju, da se lahko loti tudi takšnih kozmiških pojavov in da nam nudi natančnih pojavnih tudi glede stvari, o katerih imamo danes le domneve in spekulacije. Upam, da bo eden največjih uspehov znanosti v prihodnjih dvajsetih letih ta, da bo znala čitati poročila, ki jih nam prinašajo pojav «fading» in zemeljski tok, in tako rešiti te svetovne probleme».

L. Č.

Gospodarstvo

Tedenski gospodarski pregled

Žitni trg ne zaznamuje v prošlem tednu pomembnih sprememb, pri skromnih oscilacijah so se držale cene na prejšnji višini in tudi tendenca je povsem brezbarvna. Poizkus žitne trgovine v Severni Ameriki započet višanje cen se ni posrečil radi obilnosti blaga in tudi radi pričakovanja novega argentinskega žita. V Srednji Evropi so bile cene nekaj bolj čvrste, ker je bil letošnji pridelek v obdobju navskih kraji slab, in izgleda, da so ti kraji v glavnem že razprodali letošnji prebitek. Ameriško blago pa je tam radi višjih prevoznih stroškov vedno nekaj dražje kot obdonavsko. Pri nas se je nadaljevala mirna tendenca prejšnjega tedna. Med zadnjim porastom cen si je trgovina zopet napolnila zaloge in tudi uvoz iz inozemstva je bil meseca oktobra znaten: 1,626.000 stotov pšenice napram 966.695 stotov meseca septembra. Odločna volja vlade, ki ne dovoli podražanje kruha, mora tudi vplivati na cene žitu v smislu, da se zabrani nesorazmerno višanje cen. Ta politika je hvalevredna tudi s socialnega stališča, kajti takoj po žetvi so morali po nizkih cenah razprodajati svoje prideleke le ubožnejši, gospodarsko šibkejši kmetovalci. Cene so se zadnji čas dvignile, ker je prešlo blago od teh gospodarsko šibkejših posestnikov v posest gospodarsko močnejše trgovine. Socialno pravil-

no je torej, da se sedaj ne dovolj nezmerno višanje cen in s tem lehak zaslužek bogatejših slojev prebivalstva. Radi tega se opazja, da se je število kupcev na žitnem trgu zmanjšalo in da kažejo cene več tendence navzdol kot navzgor.

Pšenica v Italiji se je trgovala po 125-130 lir, koruza činkvanti po 75-78 fko postaja producenta brez vreč.

Pšenična moka v Trstu 168 do 174 lir cif Trst.

Koruza rumunska po 165/- sh, argentinska po cif 168/- sh fko Trst ocarinjena 80-82 lir brez vreč.

Oves: rumunski cif 180/- sh, češki 160 Kč tranzito Trst. Ocarinjen v vrečah 103-105 lir.

Ajda 120-140 lir, ajdova moka 180-200 lir.

DAROVİ

Gosp. I. B. daruje Lit. 15.— «Šolskemu društvu». Srčna hvala!

Milci Hribar

Anton Peterlin

poročena

Općine-Trst - 5. dec. 1927 - Ljubljana

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filii 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 1542

KVAS Società Ligure Lombarda, Trst, Piazza Scorsola 3, Telefon 32-37 je najboljši po moči, trajanju in izdatnosti. Zastopnik v Cerknem: Maks Slucin. 1641

SLUŽBINKJA, 18 letna, zmožna vseh hišnih del, išče službe. Sv. Križ pri Trstu št. 223, Stefančić. 1648

FIAT-Dunaj kamijon, vozi 5 ton, z novimi gumijami, se proda za 17.000 lir. Izredna prilika. Monfalcone Casella postale 13. 1649

SOBA prazna s kopalno sobico, pripravna za kuhinjo v gospodski hiši, se odda zakoncema brez otrok. Navali 8, vrata 25. 1650

ŠTEPILNIK se proda za L. 180. Via Media 6, kovač. 1590

SV. MIKLAJ. Ne pozabite obiskati prodajalno v Trstu, Piazza Oberdan št. 1. B-gata izbira hišnih potrebščin in igra po najzmernejših cenah. 1476

ŠIVILJA, izurjena, izdeluje in popravila po najnižjih cenah. Piazza Foraggi št. 4, vrata 2. 1634

BABICA, avtorizirana, sprejema naseče. Govori slovensko, Slavec, via Giulia 29. 1592

BABICA, diplomirana, sprejema naseče. Hladis, via Madonna 10, II. 1644

ZAHVALA.

Za vse številne izraze sočustvovanja ob priliki izgube našega nepozabnega očeta in tasta

KARLA ANGELIJA

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, posebno pa za skrbno dušno oskrbo preč. g. dekanu Beletu ter za asistenco ostalima prečastitima gg. duhovnoma, dalje za telesno brigo g. dr. Cannonierju ter gospej Katarini Kralj, za tolažbo izraženo v toplih nagrobnih domačim pevem ter kontno za blago misel vsem darovalcem vencev in obiskovalcem v zadnjem svitu življenja in na zadnji zemeljski poti.

KANAL, dne 4. decembra 1927.

Gariatti-Lovišček.

Predno se odločite za katerikoli nakup obiščite

SKLADIŠČE POHIŠTVA

ALESSANDRO LEVI MINZI

Trst, Via Rettori 1 (Piazza Rosario) in Via Malcanton 7-13.

Naše cene ne poznajo konkurence.

(1170)

PODLISTEK

Črni lovec

Zgodovinski roman iz kanadske prošlosti (64) Spisal James Oliver Curwood Prevel France Magajna.

Skozi eno uro je nadzornikov čar zopet obvladoval Davida. Niti z eno samo besedico ni mogel obdostiti o prisotnosti njegovega prijatelja, njegovega topega človečanskega sočutja in neolepane preprostosti. Kazal je veliko zanimanje za vsako podrobnost v prigodbah tega jutra in tekoma vsega svojega govora se ni mogel nikoli toliko utruditi, da bi ne omenjal Davidove matere in njene tepote ter ljubeznivosti. Izrazil je upanje, da se bo kmalu pridružil Davidu v Quebecu.

Preden je bilo konec obeda, je Aničin obraz rdel kot roža. David je opazil, da se niso njene oči niti za trenutek ločile od Bigotovega obraza dokler je govoril.

Navzlic vznemirjenju, ki ga je od časa do časa obhajalo in na-

vzlie nezaupanju, ki ga je jel čutiti v svoji krvi, ni vendar mogel obsojati Bigota za pozornost, katero mu je Anica posvečala. Črni lovec sam bi se ne mogel bolje izogibati vsega, kar bi lahko vzbujalo sum. V njegovi glavi so le zvenele besede, ki mu jih je bil povedal Peter Gagnon: «Ena so vraži Bigota, druga mu zaupa. Ena ga ponižuje pod gnojnični jarek, druga ga poveljuje do nebes».

Prav ima Peter in prav ima Nancika Lotbinière. Velika izprememba se je izvršila v Anici. Odkar je zapustila dom ob reki Richelieu, je občevala z Bigotom vse drugače.

Kakor vedno je bila z njim dobra tudi zdaj in vendar je bil vesel, ko je bilo obeda konec. Ravno pred zaključkom se je trenutno zopet domislil Črnega lovca. Osupnilo ga je nekako spoznanje, da mu je začel postajati podoben. Stvari je začel preoajati hladno. Bigot je to opazil.

Bigot je v svoji izurjenosti presodil položaj in se oprestil ter ju pustil sama, ko ju je spremil v salon.

«Rešiti moram nekaj važnih stvari, ki me bodo zadržale najmanj eno uro,» je rekel. «Za vaju bo ta ura itak kratka. Potem se vrnem in nato se popeljem v kočiji malo po mestu.»

Davidu je prijateljski stisnil roko. Aničino je pa za trenutek podržal v svoji na očetuški, pretkano dobronadni način. Bil je neizmerno odkritosrčen in kazal, da se globoko briga za njuno srečo. Aničine oči so mehko žarele.

Ko je odšel, se je deklica malce obotavljajoče obrnila k Davidu, kakor da nečesa pričakuje. Njene so bile pripravljene. Toda David se ni zganil. Gledal je mračno za Bigotom. Bil je videti, da je v teh poslednjih tednih postal večji, bolj samozavesten, starejši. Teh stvari ni opazila ona v razburjenju prejšnjega večera. Izpremenil se je. Vsa vznemirjena se je zganila, kajti zdaj, ko se David mrko upiral oči v vrata, ki so se zaprla za Bigotom, je šele opazila, da je podoben Črnemu lovcu in to jo je neprijetno dirnilo.

«David!»

Obrnil se je počasi proti nji.

«David!»

Nasmehnil se je — na isti strašni način kot Črni lovec v oni jasni od mesečine razsvetljeni noči na Rdeči golini!

«Odpusti mi, Anica,» je dejal s tako mirnim glasom, da je začutila v srcu nekaj, kar je bilo podobno mrazu. «Premišljeval sem, kako ostuden postaja zame dotik Bigotove roke!»

Pričakovala je, da jo bo poljubila, a se ni niti zganil.

«Ne razumem...»

«Tudi jaz ne razumem povsem. Sedim pa, da bom kaj kmalu.

«David, pojasni mi! V tvojem glasu je nekaj, kar me plaši. Zakaj stojš tam in me gledaš tako? Zakaj me ne poljubiš, ko veš, da čakam na to?»

«Zato, ker sem nepričakovano odkril nekaj čudnega. Potem mislim, da bi ne bilo čudno od mene, če bi te poljubil zdaj, ko čutim, da me boš morda malo kasneje sovražila.»

«Boš nebeški — David — kaj hočeš reči s tem?»

Razne zanimivosti

Če dežujejo tisečki!

V Fiorentini je stopil v večer-
nih urah eleganten mlad go-
spod v prometno pisarno Cosu-
lich-a, kjer se izdajajo vozni
listi. Posrečilo se mu je dospe-
ti neopažen do blagajne, iz ka-
tere je bliskovito pobral šop
bankovcev, skupaj 10.000 lir, in
jo naglasno odkuril. Bankovce
je vtaknil pod klobuk. V zad-
njem trenutku je bila opazila
njegovo kretljivo uradnico, ki je
zavpila za njim: «Primitte ro-
parja!» Tat je bil že na ulici.
Mudilo se mu je, ker je vedel,
da ga zasledujejo. V tem mu je
veter privzdignil klobuk in iz-
pod klobuka so izleteli bankov-
ci. Ljudje so se začeli zanje pre-
tepati. V tem so prišli tatu. Bil
je neki Josip Dorchie iz Zadra.
Polagoma, ko se je med ljud-
stvom poznalo, za kaj je šlo, so
prinašali ljudje najdene ban-
kovce v prometno pisarno. Od
vsega ukradenega zneska so
končno manjkali le nekateri
stotaki.

Velikanska dedščina

Vsi litavski listi poročajo o
amerikanski dedščini, ki jo bo
moral dobiti litavski državljani.
Dedščina obsega milijarde in
ima svoj izvor v zgodovinskih
dogodkih. V tem slučaju je «a-
merikanski stric» slavni poljski
nacionalni junak Tadej Kos-
ziusko. Pod Washingtonom se
je udeležil osvobodilne vojne in
si pri tem pridobil obsežna po-
sestva na zemljišču, kjer se na-
haja sedaj svetovno mesto Chi-
cago. Po Kosziusko-vi smrti se
ni oglasil noben dedič. Premo-
ženje, izvrženo iz zadnjih de-
setletij osemnajstega stoletja, je
sedaj vredno nič manj kot dve
milijardi in pol dolarjev, ker se
nahaja zemljišče v mestu Chi-
cago. Neki ameriški odvetnik,
ki bi bil rad kaj zaslužil pri tej
dedščini, je začel iskati sorod-
nike Kosziuskega. In res se mu
je čez nekaj let posrečilo iz-
tiskniti sorodnika v osebi mla-
dega inženirja v Kovnu. Glav-
nem litavskem mestu, z imenom
Žiga Senkiewicz. Senkiewicz-
eva mati, Marija Korizna, je bila
pravnujka sestre poljskega
junaka. Senkiewicz je izročil
amerškemu odvetniku poobla-
stilo, naj mu preskrbi dedščino.
Umeyno, da se baviyo s to
zadevo vsi litavski listi, saj po-
stane litavski državljani po ure-
ditvi zadeve najbogatejši mož v
Evropi, ki bo razpolagal s 45
milijardami lir.

Z možem v smrt

V Indiji je bil v prejšnji dobi
v navadi verski običaj, da je že-
na sledila možu v smrt in se
dala živa zažgati skupno z mo-
ževim truplom. Ta običaj so
odpravili Angličani prav pred sto
let, t. j. l. 1828. Neka vdova je
te dneve na enak način hotela
končati svoje življenje. Barhi je
umrl mož, ki ga je zelo ljubila.
Napravila mu je v okrožju
Patne pri Allahabadu ob bregu
svete reke Gangesa grmado in
stopila nanjo, oklepajoč se tes-
no trupla svojega moža. Velika
množica je obstopila grmado in
brnila policiji, da bi prišla v
bližino in morebiti preprečila
gorenje žive ženske. Ko so vdo-
vo že obklovali plameni, je sko-
čila od samih bolečin s truplom
pokojnega moža v reko, iz ka-
tere so oba rešili angleški poli-
ciji. Žena je ostala tri dni in tri
noči ob truplu, ki se je slednjič
upepelo, njej se je pa s silo za-
brani dostop do grmade. Ljud-
stvo je bilo ogorčeno nad počet-
jem policije. Ni mnogo manj-
kalo, da se ni navadilo nanjo,
ker ni dovolila, da bi sledila
zvesta in ljubeča žena svojemu
možu.

Srd proti zamorcem

Oblasti so zaprle zamorca
Leonarda Wooda, ki je baje u-
bil nadzornika delavcev Deato-
na v premožovniku. Kakor hit-
ro se je raznesla vest o tem u-
boju in o aretaciji ubijalca po
Whitesburgu, malem kraju dr-
žave Kentuky v Severni Ame-
riki, so se napotili vaščani —
250 jih je bilo — oboroženi do
vaških zaporov, polastili se za-
morca in ga uklenjenega tirali
na vrh bližnjega hriba Cumber-
landa. Zamorca so postavili v
sredo, sami so obstopili v krogu
nesrečneža in sklenili, da ustre-
li vsak med njimi z eno kroglo
zamorca. Nato so zamorca, ki je
imel 250 krogel v telesu, obli-
li z bencinom, obesili ga na dre-
vo, zažgali truplo in se odstra-
nili, ko ga je bil zubljev že po-
polnoma uničil. Čeprav je lin-
čanje zamorcev v Ameriki na
dnevem redu, vendar se taka

zverinska krutost že dolgo ni
zaznamovala.

Podgane na potovanju

Zadnje dneve je grozno deže-
valo v Londonu. Radi trajnih in
obilnih naličvov so tako narastle
vode reke Themse, ki teče sko-
zi mesto, da so prestopile bre-
gove, vdrle v ljudski okraj Ed-
monton, ki leži na severni strani
mesta, in pregnale iz tega ok-
rajja iz vseh kleti in stanovanj
brezštevilno podgan. Te podga-
ne so se v dolgi vrsti napotile
proti bližnjemu gozdiču v Ep-
pingu, kamor zahaja v poletnih
in jesenskih dneh priprosto
ljudstvo se zabavati. Podgan je
bilo toliko, da so pokrile vso ši-
roko državno cesto. Pred njimi
so bežali delavci in kolesarji,
ki so se pravkar odpravljali na
delo, in niti psi, čeprav so bili
naštevani, se niso upali pribli-
žati tem množicam. Poročevalec
angleškega lista «Evening
News-a» zatrjuje, da je vodil vso
to nepregledno armado ostud-
nih glodalcev slep samec.

Diplomat, ki si sam pomaga

K predsedniku francoske re-
publike Doumergue-u je prišel
te dneve novi perzijski poslanik
Hussein Ala Khan in mu izro-
čil svoje poveljne listine. Po
končanem tozadevnem obredu
je povabil predsednik poslanika
v zasebni salonček, da se razgo-
vorita brez prič o tem in onem.
Predsednik je ponudil gostu
smotko in gorečo žgalcico; pri-
tem je padla vžgalica gostu na
fes, ki ga je bil položil na svoje
koleno. Da prepreči večjo škodo,
je predsednik takoj odstranil
vžgalico, toda to je napravil ta-
ko nerodno, da je raztrgal svil-
en in dragocen našiv na pokri-
valu. Pozvoniti je hotel sobari-
ci, naj bi ta kolikor toliko za si-
lo popravila in zašila svileno
okrasek. Toda poslanik je segel
mirno v svoj žep po škatlico,
vzel iz nje škarje, šivanko, na-
prstnik in sukanec in si zakrpal
med nadaljnjim razgovorom s
predsednikom raztrgano svilo.
«To je moja strast», je dostavil
poslanik čudečemu se predse-
dniku, «jaz si sam šivam srajce
in nobeden drugi kakor jaz ne
sme moji ženi in mojim hčeram
podpleti nogavic.»

Največji zrakoplov

Angleški minister za letal-
stvo si je te dneve ogledal o-
gromni zrakoplov, ki se že bliža
svoji dograditvi in ki je dva-
krat tako velik kakor največji
doslej zgrajeni Zeppelin. Zrakop-
lov ima štiri nadstropja; v
spodnjem bodo nastanjeni vo-
ditelji in pregledniki, v drugem
bodo prostori za moštvo, ki bo
štel petdeset oseb, v tretjem
bodo potniki, ki jih bo lahko sto,
četrti nadstropje je pa name-
njeno za kuhinjo, jedilnico za
petdeset oseb in za plesišče.

Od vaške deklice do milijonarke

Te dneve je umrla v nekem
dunajskem sanatoriju 74-letna
Ana Linging, ena izmed najbo-
gatejših žen Avstrije. Njeno živ-
ljenje se glasi kakor kaka prav-
ljica. Odšla se je kot hči revnih
staršev v neki vasi pri Brucku
ob Litvi. S štirinajstim letom je
prišla kot dekla v hišo dunaj-
skega gimnazijskega profesorja.
V občevanju z angleško guver-
nantko se je naučila angleščine.
Neko nedeljo se je v Pratu se-
znalila z angleškim inženirjem
Lingingom, ki je tedaj vodil
gradbo dunajske plinarne. Le-
po dekle je ugajalo inženirju,
dal jo je v dunajski zavod, da
se izobrazi, in čez tri leta se je
z njo poročil. Pred štirimi leti
je umrl inženir in zapustil vdo-
vi premoženje v vrednosti 50 mi-
lijonov šilingov (130 milijonov
lir). Kakor se govori, je posta-
vila pokojna Linging nekega
mladeniča in neko deklinjo, ki
sta jo oba stregla do njene smr-
ti, za glavna dediča in se ob-
nem spomnila s precejšnjo
vsoto revežev svojega rojstnega
kraja.

Brazgotina na nosu

Gospodična Ana H. na Duna-
ju je bila pri nekem trčenju
dveh avtomobilov ranjena na
nosu. Ko se je rana izlecila, je
ostala gospodični Ani brazgoti-
na na nosu kot edini spomin na
prej omenjeno nezgodo. Brazgo-
tina na nosu pa kvari obraz in
lastnica takega nosu je šla in
tožila oba šoferja na plačilo od-
škodnine za zmanjšano sposob-
nost ženitve v znesku 10.000 š-
lingov in na plačilo 500 šilingov
za bolečine in zdravlila. Prva
stopnja je po daljši razpravi u-
godila zahtevam tožiteljice in
obsodila oba krmitelja na pla-
čilo v tožbi navedenih zneskov.

Krmitelja sta se pritožila proti
tej «krivični» razsodbi, a tudi
druga stopnja, višji sodni dvor
na Dunaju, je potrdil prvo raz-
sodbo. Gospodična Ana dobi to-
rej za bolečine, zdravlila in za
brazgotino 10.500 šilingov (nad
27.000 lir). Upati je, da ti tiso-
čaki tako pokrijejo brazgotino,
da bo dobila vendarle svojega
moža.

Končno vendar skupaj

V madriški bolnišnici je u-
mrl 19. oktobra 54 letni Pio Bar-
ros Perez. Drugo jutro so dobili
ljudje v bolnišnici o nemogo-
čnem in jo spravili v
bolnišnico. Bila je to 53letna
Mateja Redondo. Kmalu nato je
umrla in njeno truplo je prišlo
v mrtvašnico, kjer je že ležalo
truplo Pereza. Sodnja se je za-
nimala za žensko, o kateri je
vedela samo za ime. Poizvedo-
vala je in neki župnik opozor-
jen po časnikaškem pozivu na
to žensko je takoj sporočil sod-
niji, da je Redondo iz njegove
župnije, da se je bila kot mla-
denka poročila, da je pa kmalu
po poroki zbežala z drugim v
Ameriko. Ob enem je naznanil
župnik tudi podatke njenega
zakonskega moža. Bil je to Pio
Barros Perez. Po tridesetih letih
— čuden, skoraj neverjeten
slučaj — sta se torej zakonska
zopet srečala in sicer v mrtvaš-
nici.

Deveta olimpijada

Čeprav je še več mesecev ča-
sa do olimpijskih iger, ki se bo-
do vršile drugo leto v Amster-
damu, se vendar to mesto z vso
naglico pripravlja nanje. Pro-
stor je že pripravljen. Novi sta-
dion se nahaja na svetu, ki je
bil še pred kratkim močvirnat.
Sedaj pokriva ta svet droban pe-
sek. Približno en milijon kubič-
nih metrov peska se je prepe-
ljalo s severne obali po kanalih
in se ga nasulo povprečno dva
metra na visoko. Skoraj pet ti-
soč trinajst do sedemnajst me-
trov dolgih tramov se je zabilo
v mehko barje kot podlaga in
temelji za stavbe. Tribune so
skoraj že dovršene. Na njih bo
prostora za 41.000 oseb. 16.000
bo sedežev. Na tem stadionu bo
vse, bo dirkališče, razna igrišča
prostori za borenje, sabljanje,
telovadbo, za tenis in za plava-
nje. Doslej so bili razni prostori
raztreseni po raznih točkah me-
sta, tako v Parizu pri zadnji o-
limpijski prireditvi. Velike skr-
bi povzroča mestu, kako nuditi
vsem obiskovalcem dovolj pre-
nočišč. Posamezne narodne sku-
pine bodo nastanjene v bližnji
ali daljnji okolici Amsterdama.
Kamor se pride s hitrimi avto-
mobili v najkrajšem času. Tako
so že določeni kraji za nemško
moštvo v Zandvoortu, za ogr-
sko v Baarnu, za poljsko in
švedsko v Bloemendaalu. Grad-
beni stroški za stadion so prora-
čunjeni na dva milijona goldi-
narjev (ena milijarda in pol lir).
Mesto Amsterdam je prispevalo
s četrtino. Poleg tega je odsto-
pilo vsa potrebna zemljišča.

Zakaj se v Parizu sedaj ne pre- dajo nobene kokoši?

Iz francoskega fiziološkega
zavoda v Parizu je bilo ukrade-
nih deset mladih kokoši, ki so
služile v poskusne namene in so
bile vse cepljene z najrazličnej-
šimi bakterijami. Kokoši radi
tega seveda niso bile užjete.
Tatovi jih gotovo tudi niso u-
kradli, da bi jih sami snedli.
marveč zato, da jih prodajo.
Ravnatelj prej omenjenega za-
voda je sicer dal v liste vest, da
uživanje dotičnih ukradenih
kokoši sicer ni smrtno, da pov-
zroča le zelo neprimerno obču-
tke, toda kljub temu zatrdilo ne
kupiye nobena Parižanka. Ko-
koši ne na trgu ne po mesnicah,
kajti vsaka se boji, da bo med
kupljenimi kokošmi ena izmed
cepljenih. V Parizu je popolno-
ma zastala kupcija s kokošmi.
Ta slučaj sliči onemu, ki se je
dogodil pred vojno v Parizu.
Znana je dobivala vsako jutro
štirideset steklenic mleka. Ko
se je v tem mleku okopala, je
vrnila kmetu mleko in kmet je
trdil, da uporablja vrnjeno mle-
ko samo kot gnoj. Vkljub temu
zatrdilo je minilo tedaj Parižan-
om veselje in tek do mleka-
ker nobeden ni bil gotov, če se
ni kopala v njegovem mleku
plesalka Gabriella.

Zaklad v žepu utopljenca

V začetku meseca novembra
sta trčila v sidnejski luki (Av-
stralija) dva parnika. Pri tem
se je parnik Greycliffe potopil.
Potapljači so šli takoj na delo,
da rešijo iz parnika na dnu
mornja, kar se rešiti da. Pred
dnevi so potegnili iz mornja za-
druge žrtve in to je bil neki nem-
ški trgovec, Evgen Wolff. Več

potnih listov, ki so se našli v
njegovi listnici, so kazali, da se
je vračal z ženo in otroki v do-
movino. V dobro zapetem žepu
so se našle dragocenosti, po ve-
čini diamanti in vrednosti 270
tisoč lir.

Zločini v Združenih državah

Izšla je uradna statistika, iz
katerih izhaja, da je bilo proti
koncu zadnjega leta zaprtih po
ječah raznih zveznih držav
18.788 oseb, medtem ko jih je
bilo l. 1918. le 8927. To pomenja
povečanje za 110 odstotkov, dočim
se je prebivalstvo pomnožilo v
tej dobi le za dvajset odstotkov.
Nad 2000 oseb je bilo obsojenih
radi prestopka zoper alkoholno
prepoved. Naravnost grozna je
pa statistika glede umorov. Le-
ta 1900. je bilo 481 slučajev, leta
1917. že 2061, leta 1923. jih je
bilo 2435 in leta 1926. pa 3218
umorov. Dobršen del teh umo-
rov se izvrši v glavnih mestih,
posebno Chicago prednjači v
tem oziru.

Turistovski polet

Z zadnjim dnem meseca ja-
nuarja prihodnjega leta se bo
začela prva zabavna vožnja z
luksuznim letalom, na katerem
bo prostora za dvajset potni-
kov in njihovo prtljago. Letalo,
ki bo opremljeno z več motorji,
se bo vzdignilo z letališča Croy-
dona na Angleškem. Obiskala
se bodo sledeča mesta: Paris,
Bordeaux na Francoskem, Bar-
celona in Malaga na Španskem,
Fez, Alžir, Tunis na severni
strani Afrike, nato Catania,
Neapelj, Rim, Benetke, Pisa v
Italiji, končno Marseille in Pa-
riz. Letalo se vrne v London.
Vsa vožnja bo stala 456 šterli-
nov, nekaj nad 40.000 lir.

Gospod višji oficijal

Gospod Blaž Keber, višji o-
ficijal v pokoju, prihaja vsak božji
dan v gostilno «K trem kapunom»
na predvečerek in četrtinko vina,
in malodane razpode vsak dan
približno enak razgovor z brhko
natakarico Milko:

«Oj, dober večer, gospodična
Mila, hehehe, Milica, hehe, Mil-
čica, lepa in zlati! Se enkrat: do-
ber večer vam Bog daj!»

«Pozdravljeni, gospod oficijal!
Četrtno belega vipavčka, kaj
ne?»

«Da, zlato moje, četrtinko be-
lega, tisto že; toda ne: gospod o-
ficijal, temveč: gospod višji o-
ficijal, hehehe! Veste, velika razlika
je med navadnim in višjim o-
ficijalom: prvi je jedva v X., višji pa
je v IX. činovnem razredu. Prego-
vor pravi: Reci Bogu — Bog, bobu
pa bob! Hehehe!»

«Oprostite, gospod višji o-
ficijal, vem, da ste bili po činu: gaut-
man erste Klasse, in da je trajala
vojna v s a j še štiri mesece, bi vas
bili povišali v osmi razred ter vam
prišli zlat ovratnik, kot ga nosi
vsak major... Se enkrat: opro-
стите! Koj prinesem vino.»

Natakarica odhiti, a vendar
zmore toliko časa, da se pogleda v
velikem zrcalu na steni, da si po-
pravi kodrčke nad ušesi, napne
bluzico preko bujnih prs in se pri-
tem važnem opraviilu koketno na-
smejti gostu, ki ji s poželjivimi
oči razgali še ono malo, kar pri-
kriva bluzica brez rokavov, glavo
ko izrežana, in pa krilce do kolena.

Gospod Blaž Keber si pogledi
lice in z zalostjo ugotovi, da se baš
danes ni obril: «Hudirja vendar,
kosmat in nesposoben sem, in to
baš danes, ko sedim sam v poseb-
ni sobi. Pogladil bi jo po licu, mor-
da celo poljubil na vrat...»

Mila, Milica, Milčica prinese
četrtinko.

«Kaj pa imate za predvečerek,
zlato moje? Takole kaj malega, da
si človek ne pokvari večerjice, ve-
ste.»

Natakarica mu našteva razne
kuhinske dobrote, da se gospodu
višjemu kar sline cedijo.

«Hm, draga Milica, pečenko
imam drevo za večerjico, klobas
nem jem poleti, salama je pusta, v
siru se redijo črvički... Kaj pa bi
bilo z malo porčijo trip'c? Hehe-
he?»

«Da, gospod višji, trip-ce s par-
mezanom so imenitne in pripo-
ročljive. Tudi jaz jih bom jedla za
večerjo. Koj prinesem.»

«Prosim, Milica, le hip poča-
kajte! Povejte mi predvsem, ali
so vampi dobro oprani in ožmika-
nani? Veste, neoparane tripe v tej
vročini nekam čudno dišijo...»

«Bodite brez skrbi! Gospod, nja
jih ne kuha, ako niso čiste ko vaša
— srajca.»

«Nu, dobro tedaj. Koliko pa ra-
čunate takole za majhno porčijo
trip?»

«To vendar že veste, gospod višji
oficijal, ko vsak dan povprašujete
po ceni. Eno litrico in 40 cent. bo-
ste plačali, pa bo poravnano.»

«Kaj?! Skoroda poldrugo lito
naj plačam za zlico trip? Kaj pa
mislite? Cena živine in mesa pada
vsak teden, vi pa še vedno ne zni-
zate cen! Pomislite vendar, da do-
bite 1 kg vovpov za 3.80 L, iz tega
napravite najmanj 20 malih porcij
po 1.40 L, ki vas stanejo le po 19
cent. Računajte za obelo, parme-
zan in drva 21 cent., pa boste vi-
deli, da ima krčmar pri eni sami

porčiji eno lito dobička! To je ve-
rižništvo!»

«Pritožite se pri gospodaru!»
«Kaj se bom vraga pritoževal, ko
vse skupaj ne pomaga! Tda po-
vejte mi še, predno se odločim za
jed, kje kupujete tripe in meso?»
«Kar potrebujemo — in tega ni
malo — nam prinaša pomočnik iz
znane Petersiljkove mesnice na
Jelačičevem trgu št. 147A.»

«Kaj, pri Petersiljku kupuje-
te?» se začudi gospod Blaž Keber.
Tudi jaz sem hodil tja po meso.
Ali oni dan sem videl prizor, ki ga
nikoli ne pozabim: tisti pomočnik,
ki vam nosi tripe in meso, je gnal
živčine v klavnico. To vam je bila
stara mršava, vampasta, klapo-
uhasta krava z enim odbitim ro-
gom; krevsala in škatljala je na
dolgih parkljih, manjkalo ji je pol
repa, gotovo je bila tudi jetična.
Mislim se: zdaj pade na ulici in
crkne... In tako o meso nam ku-
pujem in jem! — Res je sicer, da
živinozdravniki ni dovolil zaklati
one grde krave, ali vendar ne ma-
ram trip, ker moram vedno misliti
na ono živčine... Veste, Milka, srč-
kana, prinesite mi za danes rajši
kos rezko pečenega kruha! —
Toda čakajte, sedaj se spominjam,
da imam lep kos kruha v žepu.»
Med ustinicami — sprednjih zob
ni imel — zagodrnja pri sebi:
«Vraga in pol bom plačeval 25
cent. za tanek odrezek kruha, ko
ga dobim pri peku za 15 cent.»

Gospod višji oficijal se udobno
nasloni, moči trdo skorjo v vinu
in glasno cmoka.

«Tako, zdaj sem pojužinal. Vino
je dobro, to moram priznati. Toda
cena je v resnici pretrana: eno
lito in deset stotink stane ta kise-
lica! Krčmar ga plačuje hl po
150—180 lir na debelo, en liter ga
stane tedaj 150—180 stotink, stroš-
kov ima približno pol lire pri li-
tru, pa ima čistega dobička 50—55
stotink pri enem samem kvartincu-
ku! To je strašno! Da nisem miro-
ljuben mešan, ki ne dela rad zga-
ge, bi se pritožil; tako pa rajši
molčim in potrpiam.»

V prednjo sobo je bilo prišlo
medtem nekoliko pivcev, pa je
Milka odhitela, da jim postreže.
Gospod Blaž Keber je ostal sam.
Pogleda na uro in ugotovi da je po
topu točno 18.20, njegove družbe
pa še ni na 'trešet in 'briskolo'.

«Nobene ne poznajo ti lu-
dje! se jezi in zvije pol cigarete
sladkega rezanca (trinciato dolce)
in vendar so bili vsi nekdanj v
službi in uradu. Ako ne bodo to-
čni, si poišče drugo gostilno. Za
liter vina igrajo, hm, res da se ta
ali oni spomni in mi natoči pol
kozarca; za tisti požirek vina pa
štejem, dajem dobre nasvete, včas-
ih tudi kak znamenje... Ali naj
prav zastoj komarim, vrag jih po-
citrjaj?»

«Pozdravljeni, gospod višji o-
ficijal! mi rečem. «Dovolite, da
prisedem!» Dogovoril sem se bil z
nekim znancem, da se dobiva o tej
uri v gostilni «K trem kapunom».
Z gospodom Kebrom pa stojiva
vsakega 'prvega' v vrsti in čakava
prva, da odprejo blagajno in izpla-
čajo pokojnino. — «Ali ga bova
skupaj pol litrčka?» ga prašam v
svoji brezmerni potravnosti in za-
pravljenosti. — «Ali, g. -i, radi
mene res ni potrebno? Vidite, da
ga imam še solzo v kozarcu». Ven-
dar naglo pcedi ostanek, ko da
se boji, da umaknem svojo ponud-
bo.

Gospod Keber ima malo nad
šestdeset let. Sicer je dobro ohran-
jen plešast dedec, po navadi
skrbno obrit, z dvema muhami
pod nosom, ki mu pa gotovo v
kratkem odletja pod ostro britvi-
jo. Na sebi ima obrnjeno obleko,
skrbno okračeno; hlače vlači ve-
nomer pod kolena, zvečer pa jih
deva, točno po gubah zložene, pod
svojo blazino in so tako dobro o-
hranjene ko da jih Pahor vsak dan
z razbeljenim železom gladi in li-
ka. Pokojnino ima še manjšo nego
jaz, toda zna boljše varčevati in
gospodariti. —

«Bog vas živi, g. -i! Dobra
kapljica, kaj ne?»

«V resnici je dobra,» mu potr-
dim. — Kako pa kaj drugače, go-
spod višji oficijal?»

«Hm, kaj hočete. Ni prav do-
bro, pa tudi prav slabo ni. Res je,
da bi moral še služiti, imel bi več-
je dohodke, večji ugled bi užival.
Pa tudi tako se izhaja, živi se s
tem, kar se ima, toda prihranki so
pičli...»

«Kaj? Vi si morete od pokoj-
nine še kaj prihraniti?» se začu-
dim.

«Hm, g. -i, jaz sem bil višji ra-
čunski prdnik in se razumem v
številke. Le poslušajte: zajutrek,
to je kava z mlekom in kruhom,
me stane eno lito, pol kg mesa za

ves dan tri lire in pol (v resnici
ga kupuje le po 30 dg), sočivje in
sajde dve litri, pol zavojčka 'slad-
kega rezanca' je ena lira, stanova-
nje — dve sobici s kuhinjo — 3.33
L na dan ali sto lir na mesec, kruh
0.80, postrežba ena lira, perilo 0.37
dve četrtinki vina 2.20, nepredvi-
devanih stroškov računam 0.80,
pa je 15 lir 20 stotink na dan. Ku-
ham si sam, brijem se tudi sam.
Pokojnina pa imam, hvala Bogu,
25.50 dnevno, tako da imam pribli-
žno 300 lir prebitka na mesec.»

«Vi ste umetnik!» mu ves na-
vdušen priznam. «Onih 300 lir ne-
ste vsak mesec na banko, to je
letno 3600 lir, v desetih letih pa
kar celo premoženje!»

«Lahko bi bilo tako, prav la-
ko, g. -i! Toda vedite, jaz sem
predober človek: podpiram — so-
rodnike...»

«Vi ste plemenit človek, ob-
čudujem vas, gospod višji oficijal.»

«Kakor veste, sem že več let
vdovec. Moja edina hči je dobro
omožena, pa ne potrebuje moje
pomoči. Toda tu je še neko mlado,
prav fletno dekle; moja pokojna
žena je bila druga ali tretja sestra
njene matere... in tako podpi-
ram jaz to revico, ko ima kot si-
vilca le borno plačo, dasi je prava
umetnica v svoji stroki...»

«Pa zakaj jo ne vzamete v
zakon? Pri vaši varčnosti...?»

«Oženiti pa se ne maram več.
Kaj mislite? Dekle ima 26 let, jaz
pa 62!»

«Številke so iste! Le korajžnj
zajadrajte v sveti zakon!»

«Ne, in trikrat ne! Rajši ji
tako dam. Zakon je tičja kletka...»

LISTNICA UREDNIŠTVA